

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Datum 20 oktober 2016
Onderwerp Wob-verzoek

Geachte ,

Bij brief van 11 juli 2016, ahier op 13 juli 2016 ontvangen, heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) verzocht om alle dossiers met betrekking tot de opsporing van (mogelijke) strafbare feiten gepleegd gedurende de MPA crisis. Voorts wenst u openbaarmaking van alle rapportages met betrekking tot de aan de MPA-affaire gerelateerde rechtsgang en opsporingsbelangen waarnaar het KLPD rapport alsook Minister Veerman hebben verwezen.

Nadere toelichting

Bij e-mailbericht van 1 augustus 2016 heeft u uw verzoek nader toegelicht. Onder verwijzing naar het 51^e TK-verslag van een debat van 23 februari 2005 heeft u aangegeven dat u nergens tastbare bewijzen aantreft van de (voortgang van de) opsporing van milieudelicten. U vraagt naar alle documenten die onderbouwen dat de sjoemelaars van de MPA-affaire opgespoord worden (of zijn). Samenvattend geeft u aan dat u verzoekt om de achtergehouden stukken waarvan Minister Donner telkenmale aanhaalt dat ze in 2005 nog vertrouwelijk zijn.

Bij e-mailbericht van 5 oktober 2016 heeft u correspondentie met de Europese Unie uit 2012 meegezonden en een geanonimiseerde e-mailwisseling uit 2007 over een steunregeling. U verzoekt deze correspondentie bij het Wob-verzoek te betrekken. In reactie hierop deel ik u mede dat uw vragen dienaangaande niet bij dit Wob besluit zullen worden betrokken. Dit Wob-besluit ziet op de vraag of de stukken die onder de reikwijdte van het door u bij het departement van Veiligheid en Justitie ingediende Wob-verzoek vallen, zich lenen voor openbaarmaking en niet op de beantwoording van de door u gestelde vragen over de wetgeving op het gebied van milieucriminaliteit en de steunregeling die destijds door de Minister van Landbouw is uitgevaardigd.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijfs ik u naar de bijlage 1.

Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden JBOZ

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Contactpersoon

Ons kenmerk
789230

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Inventarisatie

Naar aanleiding van het door u Ingediende Wob-verzoek en de door u gegeven toelichting, valt uw wob-verzoek in drie onderdelen uiteen.

A-strafdossiers met betrekking tot de opsporing van (mogelijke) strafbare feiten gepleegd gedurende de MPA crisis.

In de beslissing op bezwaar van 30 juni 2016 (met kenmerk 772855) is aangegeven dat naar aanleiding van uw bezwaarschrift tegen de beslissing van 25 februari 2016 (met kenmerk 737038) is nagegaan of mijn departement beschikt over uitspraken in strafzaken die verband houden met de MPA-affaire. Er is toen echter opnieuw vastgesteld dat deze uitspraken niet op het departement aanwezig zijn.

Naar aanleiding van dit onderdeel van uw onderhavige verzoek is navraag gedaan bij het Openbaar Ministerie. Bij parket Oost-Brabant is een aantal zaken aangetroffen. Door parket Oost Brabant is destijds een opsporingsonderzoek gestart in verband met de MPA-affaire en dit heeft geleid tot het instellen van strafvervolgning.

Het is overigens van belang op te merken dat bij het zoeken naar deze strafzaken een rol speelde dat in de OM-registratiesystemen (COMPAS) niet kan worden gezocht op de term; "MPA-zaken" omdat deze zaken niet als zodanig zijn geregistreerd.

De volgende zaken zijn door parket Oost Brabant aangetroffen.

01/070035-03

Het betreft de vervolging van een natuurlijk persoon in verband met, onder andere, het feitelijk leidinggeven aan handel in diervoeder bevattende MPA door twee rechtspersonen. In eerste aanleg zijn deels voorwaardelijke geldboetes opgelegd. Deze vervolging heeft uiteindelijk in 2008 geleid tot een niet ontvankelijk verklaring door de Hoge Raad van het OM wegens het overschrijden van de redelijke termijn.

01/070038-03

Het betreft de vervolging van één van voornoemde rechtspersonen ten aanzien van handel in diervoeder bevattende MPA. In eerste aanleg is op 7 mei 2004 een deels voorwaardelijke geldboete opgelegd. In hoger beroep is deze rechtspersoon vrijgesproken.

01/070039-03

Het betreft de vervolging van een van voornoemde rechtspersonen ten aanzien van handel in diervoeder bevattende MPA. In eerste aanleg is op 7 mei 2004 een deels voorwaardelijke geldboete opgelegd. Deze vervolging heeft uiteindelijk geleid tot een niet ontvankelijk verklaring van het OM door de Hoge Raad wegens het overschrijden van de redelijke termijn.

01/070036-03

Het betreft de vervolging van een natuurlijk persoon in verband met het feitelijk leiding geven aan handel in diervoeder bevattende MPA. In eerste aanleg is op 7 mei 2004 een deels voorwaardelijke geldboete opgelegd. In hoger beroep is de verdachte vrijgesproken van de ten laste gelegde feiten.

Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden JBOZ

Datum
20 oktober 2016

Ops kenmerk
789230

01/070034-03

Het betreft de vervolging van een natuurlijk persoon in verband met het feitelijk leidinggeven aan handel in diervoeder bevattende MPA door een rechtspersoon. In eerste aanleg is op 23 april 2004 een deels voorwaardelijke geldboete opgelegd. Deze vervolging heeft in 2008 uiteindelijk geleid tot een niet ontvankelijk verklaring van het OM door de Hoge Raad wegens het overschrijden van de redelijke termijn.

Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden JBOZ

01/070037-03

Het betreft de vervolging van voornoemde rechtspersoon in verband met handel in diervoeder bevattende MPA. In eerste aanleg zijn op 23 april 2004 drie deels voorwaardelijke geldboetes opgelegd. Deze vervolging heeft in 2008 uiteindelijk geleid tot een niet ontvankelijk verklaring van het OM door de Hoge Raad wegens het overschrijden van de redelijke termijn.

Datum
20 oktober 2016
Oms kenmerk
789230

Bijzondere openbaarmakingsregel

U heeft een verzoek gedaan om openbaarmaking van de zich eventueel bij het Openbaar Ministerie bevindende strafdossiers. Ten aanzien van dit verzoek om openbaarmaking is het volgende van belang.

Aan de toepassing van de Wob wordt niet toegekomen indien op de gevraagde informatie een bijzondere uitputtende regeling voor het bekendmaken van stukken van toepassing is die ertoe strekt te voorkomen dat door toepassing van de Wob afbreuk zou worden gedaan aan de werking van die bijzondere uitputtende regeling. In dat geval derogeert die specifieke bepaling aan de algemene bepalingen van de Wob.

Ingevolge artikel 365, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering (hierna: WvSv) zijn onder het vonnis begrepen de stukken die aan de uitspraak zijn gehecht en wordt van andere tot het strafdossier behorende stukken geen afschrift of uittreksel verstrekt.

Uit vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) volgt dat artikel 365 WvSv, zo'n bijzondere uitputtende regeling bevat, zodat in die gevallen aan een beoordeling op basis van de Wob niet wordt toegekomen. Zie onder meer ECLI:NL:RVS:2012:BW6946.

De Wob is derhalve niet van toepassing op de documenten die onderdeel zijn van de strafdossiers die aan de rechter zijn voorgelegd. In deze dossiers is in alle gevallen uitspraak gedaan door de rechter. Deze uitspraken zijn naar hun aard openbaar en vallen daarmee buiten de reikwijdte van de Wob (zie ECLI:NL:RVS:2016:1387 of ECLI:NL:RVS:2014:385).

Ik kan u wel wijzen op de openbare uitspraak van de rechtbank 's-Hertogenbosch waar in overweging 3.14 wordt verwezen naar de strafrechtelijke vervolging jegens twee rechtspersonen (Zie ECLI:NL:RBSHE:2009:BV1417).

"Porker Foods, [gedaagde sub 5] en Genuva werden strafrechtelijk vervolgd en door de rechtbank 's-Hertogenbosch veroordeeld. In hoger beroep werd Genuva door het hof 's Hertogenbosch vrijgesproken, omdat de overdracht van het suikerwater door Genuva aan Genubo niet kon worden aangemerkt als een overdracht aan derden. Het hof veroordeelde Porker Foods voor het in het verkeer

brenge van met MPA besmet voormengsel door dat aan Welvaarts BV te leveren. Het hof veroordeelde [gedaagde sub 5] voor het daaraan feitelijk leiding geven. Beide arresten werden echter door de Hoge Raad vernietigd wegens overschrijding van de absolute verjaringstermijn van vier jaar volgens het op 1 januari 2006 in werking getreden art. 72 lid 2 Sr."

B- andere documenten dan strafdossiers waaruit blijkt dat (rechts-) personen opgespoord worden of zijn gedurende de MPA crisis

Ik heb binnen het departement van Veiligheid en Justitie in de archieven laten nagaan of er documenten aanwezig zijn die zien op de opsporing van (rechts) personen in verband met de MPA crisis. Ik heb dergelijke stukken niet in het archief van het departement van Veiligheid en Justitie aangetroffen. Ook bij het Openbaar Ministerie zijn dergelijke stukken niet aangetroffen.

C- achtergehouden stukken waarvan Minister Donner tijdens het debat van 23 februari 2005 aanhaalt dat ze in 2005 nog vertrouwelijk zijn

U heeft verzocht om documenten die zich mogelijk bij het departement van Veiligheid en Justitie bevinden die tijdens het debat van 23 februari 2005 nog vertrouwelijk waren.

Tijdens het debat op 23 februari 2005 is met de Tweede Kamer gesproken over een brief van 11 februari 2005 én het rapport inventarisatie milieucriminaliteit die beide ten tijde van het debat nog vertrouwelijk waren. Bij beslissing op bezwaar van 30 juni 2016 (met kenmerk 772855) is voornoemde vertrouwelijke brief van de Minister van Justitie van 11 februari 2005 aan de Tweede Kamer openbaar gemaakt. Verder is aan u bevestigd dat de versie van het rapport "inventarisatie milieucriminaliteit" die binnen het departement is aangetroffen, overeenstemt met de versie die op internet raadpleegbaar is.

Tijdens het debat op 23 februari 2005 en in de daaraan voorafgaande brief van 2 februari 2005 (TK, 2004-2005, 22 343, nr. 103) is gerefereerd aan een rapport met daarin een risicoanalyse milieucriminaliteit. Tijdens dat debat heeft de Minister van Justitie toegezegd de Kamer nog te zullen berichten over de uit 2004 daterende "Risicoanalyse milieucriminaliteit". Deze risicoanalyse is na het debat bij brief van 21 maart 2005 (TK, 2004-2005, 22 343, nr. 110) *vertrouwelijk* aan de Tweede Kamer verzonden. Daarmee is deze risicoanalyse niet openbaar gemaakt. Ik besluit, mede vanwege het tijdsverloop, voornoemde risicoanalyse thans openbaar te maken.

Behalve voornoemd document heb ik geen andere documenten op het departement van Veiligheid en Justitie aangetroffen verband houdend met de MPA crisis en waaraan in het debat van 23 februari 2005 wordt gerefereerd als zijnde vertrouwelijke stukken.

Wijze van openbaarmaking

Voornoemd document treft u bij dit besluit in kopie aan. Daarnaast zal dit besluit met de openbaar gemaakte stukken worden geplaatst op rijksoverheid.nl.

Ten aanzien van uw Ingebrekestelling die u op 5 oktober jl. naar mij zond deel ik u mede dat de wet Dwangsom met ingang van 1 oktober 2016 niet meer op de Wet openbaarheid van bestuur van toepassing is. Dat betekent dat ik u geen dwangsom verschuldigd ben.

Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden JBOZ

Datum
20 oktober 2016

Ons kenmerk
789230

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

De Minister van Veiligheid en Justitie,
namens deze,

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden 380Z**

Datum
20 oktober 2016
Ons kenmerk
789230

Tegen het besluit onder punt B en punt C kunt u binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat tenminste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: de Minister van Veiligheid en Justitie, t.a.v. Directie Wetgeving en Juridische Zaken, Sector Juridische Zaken, Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Vertrouwelijk

DOSSIER

- Korps Landelijke Politiediensten
- Dienst Nationale Recherche Informatie

Risicoanalyse milieucriminaliteit

Strategische analyse van de belangrijkste risico's met betrekking tot milieucriminaliteit

VERTROUWELIJK

Korps Landelijk Politiediensten, Unit Milieucriminaliteit
Eindconcept, 23 - 06 - 2004

Auteurs:

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel en onderzoeksvraag	3
1.3	Leeswijzer	4
Hoofdstuk 2	Methode en werkwijze	5
2.1	Opzet en uitvoering	5
2.2	Risicoformule: kans maal negatief effect	6
2.3	Risico bepaling	7
Hoofdstuk 3	Risicoanalyse	10
3.1	Weegfactoren	10
3.2	Risico	11
Hoofdstuk 4	Conclusies en aanbevelingen	13
4.1	Thema's	13
4.2	Score	13
4.2.1	Grijze milieucriminaliteit	14
4.2.2	Groene milieucriminaliteit	17
4.3	Resumerend	19
Bijlagen		20
Bijlage 1	Samenstelling expertmeeting	20
Bijlage 2	Samenstelling enquête groep	21
Bijlage 3	Overzicht thema's uit brainstormsessie 18 februari 2004	22
Bijlage 4	Schema o.b.v. expertsessie	23
Bijlage 5	Definitieve schema	24
Bijlage 6	Enquête	27
Bijlage 7	Beperkingen en afbakening	29
Bijlage 8	Matrices	31

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Unit Milieucriminaliteit (UMC) van de dienst Nationale Recherche Informatie (dNRI), Korps landelijke politiediensten (KLPD) is belast met de aanpak van zware milieucriminaliteit. Hieronder valt bijvoorbeeld de illegale handel in bedreigde uitheemse dieren en planten, criminaliteit op het gebied van milieuhygiëne en de illegale handel in vuurwerk. De belangrijkste taak van de UMC is het bestrijden van bovenregionale, complexe vormen van (internationale) milieucriminaliteit. Dat doet zij onder andere door middel van het voorbereiden van opsporingsonderzoeken ten behoeve van operationele follow-up en door het opstellen van overzicht- en inzichtanalyses.

De UMC heeft deze risico-inventarisatie vervaardigd in opdracht van het Functioneel Parket zodat het Functioneel Parket op basis hiervan kan komen tot (verdere) prioritering en beleidskeuzes.

1.2 Doel en onderzoeksvraag

Een risicoanalyse heeft tot doel het herkennen en onderzoeken van kwetsbare gebieden binnen een onderzoeksterrein. Een risicoanalyse voorziet in een kader om dreiging-factoren en kwetsbare factoren binnen een domein te onderscheiden, te vergelijken en daardoor een beeld te krijgen van de eventuele consequenties van de factoren.¹

Het doel van deze risicoanalyse is om vanuit een breed palet van bedreigde belangen te komen tot een inventarisatie van de belangrijkste risico's met betrekking tot milieucriminaliteit op dit moment en in de nabije toekomst. De functie van deze risicoanalyse is dat het Functioneel Parket verantwoorde keuzes kan maken op strategisch niveau ten aanzien van het stellen van prioriteiten in de opsporing van milieucriminaliteit.

De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

Welke risico's op het gebied van zware milieucriminaliteit zijn te onderscheiden voor de Nederlandse samenleving?

De bovenstaande vraag is op te delen in de volgende deelvragen:

- Welke vormen van zware milieucriminaliteit (thema's) worden als meest bedreigend gezien?
- Waarom worden deze vormen van zware milieucriminaliteit als meest bedreigend gezien in termen van kans maal negatief effect?

Door bovenstaande vragen te beantwoorden zal de risico-inventarisatie een aantal thema's opleveren, die prioritair aandacht behoeven in het kader van criminaliteitsbestrijding. Deze risicogebieden lenen zich voor tactische analyses die vervolgens moeten leiden tot opsporing. Daarnaast zou deze risico-inventarisatie een aanzet kunnen zijn voor de ontwikkeling van een methode voor het opstellen van risicoanalyses specifiek gericht op milieucriminaliteit.

¹ Bij een dreigingsanalyse ligt de nadruk op de 'dreiger'. Bij een risicoanalyse ligt de nadruk op de kwetsbaarheden van het object dat mogelijkwerijs door de 'dreiger' wordt bedreigd. Als er geen 'dreiger' is kan – zelfs bij kwetsbaarheden – geen sprake zijn van een risico.

1.3 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk zal een uiteenzetting bevatten van de gehanteerde methodes en technieken om tot deze risicoanalyse te komen. Hoofdstuk 3 bevat de resultaten van de inventarisatie van de belangrijkste thema's met betrekking tot zware milieucriminaliteit alsmede de resultaten van de eigenlijke risicoanalyse. Tenslotte worden in het laatste hoofdstuk de conclusies en aanbevelingen weergegeven.

Hoofdstuk 2 Methode en werkwijze

2.1 Opzet en uitvoering

Om tot een overzicht te komen welke vormen van zware milieucriminaliteit als meest bedreigend worden gezien is gebruik gemaakt van een expertgroep. In deze expertgroep namen mensen van het Openbaar Ministerie, de politie, AID, VROM-IOB en de wetenschap deel. De keuze om door een expertgroep-meeting te komen tot een dergelijke inventarisatie is gebaseerd op de methodiek die gebruikt is voor de vervaardiging van het Nationale Dreigingsbeeld.² Deze eerste expertgroep heeft interactief aangegeven welke vormen van zware milieucriminaliteit zij als (meest) bedreigend ziet.³ Door de brede samenstelling van de eerste expertgroep kwam een breed scala aan thema's tot stand.⁴ Na inventarisatie van de door de expertgroep genoemde thema's, zijn deze geclusterd en samengevoegd. Dit is gedaan omdat de thema's uit verschillende grootheden bleken te bestaan. Na analyse waren de volgende categorieën te onderscheiden: bedreigde belangen met daarbijbehorende: onderwerpen, verschijningsvormen, modus operandi, actoren en criminaliteitsrelevante factoren (CRF).⁵

Deze categorisering is deels afgeleid van de indeling die het Nationaal Dreigingsbeeld heeft gehanteerd. Door middel van literatuuronderzoek en interviews met juridische en milieuhygiënische experts van de UMC, is dit palet in de vorm van een schema verder uitgewerkt. De eerste expertgroep heeft de mogelijkheid gehad om via e-mail te reageren op dat palet.⁶ Het uiteindelijke palet maakt een risicoanalyse mogelijk. Immers, bij een risicoanalyse gaat het om dreigers (actoren) en kwetsbaarheden (criminaliteitsrelevante factoren) die illegaal handelen (verschijningsvorm en modus operandi) in een specifieke omgeving (onderwerp) hetgeen leidt tot ongewenste effecten (bedreigd belang). Deze informatie voorziet in de noodzakelijke achtergrondinformatie om te komen tot een kans maal negatief effect benadering.

Een tweede expertgroep, bestaande uit personen die betrokken zijn bij de opsporing van milieudelicten, is geformeerd om de geïnventariseerde thema's te scoren.⁷ Deze expertgroep heeft door middel van een elektronische enquête aangegeven op welke gebieden (thema's) zij de zwaarste (negatief effect) en meeste (kans) criminaliteit verwachten.

Op bovenstaande wijze worden beide deelvragen behandeld, waardoor beantwoording van de onderzoeksvraag mogelijk wordt. Op welke wijze inhoud is gegeven aan de risicoformule zal in de volgend paragrafen worden uiteengezet.

² De DNRI heeft als opdracht gekregen om tweejaarlijks een landelijk criminaliteitsbeeld op het gebied van de zware en georganiseerde criminaliteit te vervaardigen. Na overleg met enkele auteurs van het project Nationale Dreigingsbeeld (NDB) bleek deze methode goed hanteerbaar.

³ Bijlage 1 bevat de namen van de eerste expertgroep (en de geraadpleegde experts van de UMC). Bijlage 3 betreft een samenvatting van de opgesomde thema's.

⁴ Bijlage 4 betreft de door de expertgroep geïnventariseerde thema's uitgezet in categorieën (in het palet).

⁵ Onder criminaliteitsrelevante factoren worden bedoeld factoren die van invloed zijn op de aard van de (milieu)criminaliteit en / of de omvang ervan (definitie voortgangsrapportage NDB (12/2003)).

⁶ Bijlage 5 bevat het schema waarin de aanvullingen van de experts van de UMC en op- en aanmerkingen van leden van de eerste expertgroep zijn verwerkt.

⁷ Bijlage 2 bevat de namen van de tweede expertgroep. De invulling van beide expertgroepen is gedaan door leidinggevend binnen de UMC en door medewerkers van het Functioneel Parket.

2.2 Risicoformule: kans maal negatief effect

In deze analyse is gekozen om het verschijnsel risico te benaderen middels de formule:

risico is negatief effect maal de kans dat het effect zich zal voordoen; $r = ne \times k$.

Deze formule krijgt gestalte in de vorm van een negatief effect matrix en een kansmatrix die samen een risicomatrix mogelijk maken.⁸ In de linkerkolom van deze matrices staan de geïnventariseerde thema's. Voor elk van deze thema's is het mogelijk om een score te geven met betrekking tot het negatief effect (negatief effect matrix) en de kans 'op voorkomen' (kansmatrix) van zware milieucriminaliteit. Onder zware milieucriminaliteit wordt verstaan:

milieumisdrijven die in ieder geval drie van de volgende kenmerken vertonen:

- in georganiseerd verband gepleegd (georganiseerde criminaliteit en/of organisatiecriminaliteit),
- milieu stelselmatig verontreinigd of aangetast,
- multidisciplinair, complex of langdurig recherche-onderzoek nodig,
- commune delicten (fraude, omkoping, oplichting) vormen belangrijke bestanddelen,
- interregionaal (evt. internationaal) van aard.⁹

Het negatief effect en de kans worden weergegeven middels een aantal indicatoren. De risicomatrix bevat de vermenigvuldiging van de gemiddelde kans- en negatief effect score.

Hieronder worden de verschillende onderdelen van de risicoformule behandeld.

Negatief effect

Door het expertisecentrum Rechtshandhaving van het Ministerie van Justitie en door ALOM/BLOM is een aantal negatief effectindicatoren onderscheiden.¹⁰ Tevens beschikt de UMC over een set van zogenaamde weegcriteria die reeds in 2000 door het expertisecentrum zware milieucriminaliteit van het Landelijk Parket zijn benoemd. Deze indicatoren zijn voor deze risicoanalyse gecombineerd en aangepast naar de volgende negatief effectindicatoren:

- schade voor milieu (natuurlijke leefomgeving);
- schade voor de volksgezondheid en/of externe veiligheid;
- de financieel-economische schade;
- afbreukrisico beleid (aantasting integriteit beleid en bestuur).

Voor het invullen van de matrix is gekozen om bovenstaande negatieve effecten om te zetten in concrete vragen. Deze vragen worden in bijlage 6 beschreven. Door deze vragen te beantwoorden middels vastgestelde scoremogelijkheden (zie paragraaf 2.3) wordt het negatief effect geoperationaliseerd.

⁸ Zie onder andere Expertisecentrum Rechtshandhaving, *handhaven op niveau*, derde conceptversie, 8 oktober 2003. De gehanteerde methode is grotendeels ontleend aan dit rapport.

⁹ Gekozen is om een set van kenmerken te geven in plaats van een absolute definitie. Het is gebleken dat een set van kenmerken een werkbaar aanpak is om het begrip van zware milieucriminaliteit af te bakenen. De UMC werkt mede hierom reeds een aantal jaren met deze kenmerken die in 2000 geformuleerd zijn door het expertisecentrum zware milieucriminaliteit van het Landelijk Parket.

¹⁰ Negatieve effecten ALOM/BLOM: gezondheid, veiligheid, duurzaamheid, sociaal, financieel.

Negatieve effecten Expertise centrum Rechtshandhaving: fysieke veiligheid, kwaliteit, financieel-economische schade, verlies van of schade aan natuurschoon, schade aan de volksgezondheid, schade aan het bestuurlijke imago/stemmenverlies/bestuurlijk belang.

Kans

De kans op het voorkomen van een milieudelict is afhankelijk van een aantal factoren. Het gaat hierbij om de maatschappelijke condities of ontwikkelingen die van invloed zijn op het zich kunnen voordoen van zware milieucriminaliteit. Bij maatschappelijke condities of ontwikkeling kan onder andere gedacht worden aan sociaal(-economische) / demografische factoren, politieke factoren en technologische factoren.

De kans wordt gescoord op grond van de verwachte overtredingskans van wet- en regelgeving bij de huidige opsporingsinspanning. Door middel van literatuurstudie en gebruikmakend van reeds bestaande 'kans-indicatoren' zoals de tabel van 11-methode, zijn onderstaande factoren benoemd.¹¹

- Financieel gewin (winstmarges);
- Opsporing (pakkans);
- Wetgeving;
- Sanctie;
- Bedrijf en branche.

Voor het invullen van de matrix is, zoals bij het negatief effect, gekozen om de bovengenoemde factoren om te zetten in concrete vragen. Deze vragen worden in bijlage 6 beschreven. Het beantwoorden van de vragen middels vastgestelde scoremogelijkheden leidt tot kansbepaling.

In de volgende paragraaf wordt ingegaan op de wijze van scoren van de indicatoren.

2.3 Risico bepaling

Scoremogelijkheden

Om het negatief effect en de kans te operationaliseren zijn vier scoremogelijkheden gehanteerd:

Score	0	1	2	3
negatief effect/kans	Geen	Klein	Gemiddeld	Groot

De keuze voor deze scoreschaal is ingegeven vanuit praktische overwegingen. Een mate van subjectiviteit wordt als gegeven gezien. Er wordt weinig meerwaarde toegekend aan het uitbreiden van de schaal met bijvoorbeeld 'zeer klein' en 'zeer groot'.

Weegfactoren

Relatief nieuw is de introductie van zogenaamde weegfactoren. Er kan vanuit worden gegaan dat de vier negatief effectindicatoren en de vijf kansindicatoren onderling even belangrijk zijn en derhalve even zwaar moeten wegen. In deze risicoanalyse is onderkend dat experts sommige indicatoren belangrijker vinden dan andere indicatoren. Derhalve zijn de experts in de gelegenheid gesteld om waarden tussen de nul en de twee te geven aan de indicatoren. Een indicator die als zeer belangrijk wordt beschouwd kan zo zwaarder tellen (de score maal 2) en de indicator die als relatief onbelangrijk wordt

¹¹ O.a. Anker, van den, M.J.J. en A.B. Hoogenboom, *Schijn bedriegt; overheid, bedrijfsleven en gelegenheidsstructuren voor milieucriminaliteit op de hergebruikmarkt*, Den Haag, 1997. Zie voor meer informatie omtrent de Tabel van 11-methode o.a. Reenen, P. van (red.), *De tabel van elf*, Expertisecentrum Rechtshandhaving, Ministerie van Justitie, 2000, Den Haag.

beschouwd kan minder zwaar tellen of zelfs helemaal niet (score maal 0,5 of maal 0). Deze weegfactoren worden meegenomen in de berekeningen van het risico.

Uit de effect- en kansmatrix komen de gemiddelde scores per thema. De verkregen risico score is – middels de methode van standaarddeviatie - als volgt in te delen:

Score risico	Risico in woorden
< 2,5	Klein
≥ 2,5 en < 5	Gemiddeld
≥ 5	Groot

Prioritering¹²

De omvang van het risico uitgedrukt in cijfers of woorden zegt niet alles over de prioritering van het thema. Het is mogelijk dat er thema's zijn waar de beschermde belangen, de mogelijk negatieve effecten bij regelovertreding groot zijn, terwijl de kans op overtreding klein is. Deze thema's scoren hooguit een gemiddeld risico. Maar voor de handhaving kunnen deze hoge prioriteit hebben, juist omdat de belangen die op het spel staan groot zijn.

De thema's worden, behalve op grond van de risico's, ook op grond van het beschermde belang enerzijds en de kans anderzijds geprioriteerd. Vier verschillende clusters zijn te onderscheiden:

Prioriteit 1: heel hoog (groot negatief effect/grote overtredingskans);

Prioriteit 2: hoog (groot negatief effect/kleine overtredingskans);

Prioriteit 3: gemiddeld (klein negatief effect/grote overtredingskans);

Prioriteit 4: laag (klein negatief effect/kleine overtredingskans).

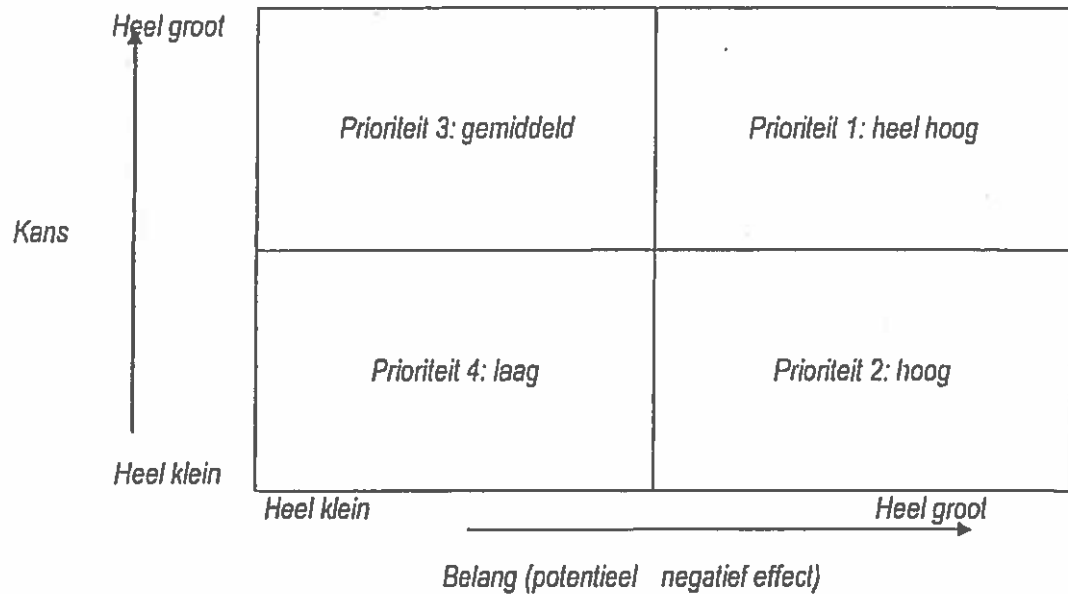
De scores van negatief effect en kans per thema verhouden zich dan als volgt met de prioritering:

Score negatief effect	Score kans	Prioritering
> 2,25 ¹³	> 2,25	1 = heel hoog
> 2,25	≤ 2,25	2 = hoog
≤ 2,25	> 2,25	3 = gemiddeld
≤ 2,25	≤ 2,25	4 = laag

¹² Methode ontleend aan Expertisecentrum Rechtshandhaving, handhaven op niveau, 3^e conceptversie, 8 oktober 2003.

¹³ De waarde 2,25 is 75% van de maximale score per indicator (3).

Schematisch weergegeven ziet de mogelijke prioriteitstelling er als volgt uit:

In dit hoofdstuk is beschreven op welke wijze inhoud is gegeven aan deze risicoanalyse. In bijlage 7 wordt stil gestaan bij een aantal beperkingen en aandachtspunten met betrekking tot de methode.

Samengevat, de risicomatrix helpt bij het rationaliseren van een keuze waarbij subjectiviteit een rol speelt. Ze geeft daarmee een rangorde weer binnen het domein van de zware milieucriminaliteit die gebaseerd is op de opinies van experts.

Hoofdstuk 3 Risicoanalyse

Voor de beantwoording van de onderzoeksvraag zijn de volgende deelvragen van belang:

- Welke vormen van zware milieucriminaliteit (thema's) worden als meest bedreigend gezien?
- Waarom worden deze vormen van zware milieucriminaliteit als meest bedreigend gezien (kans maal negatief effect)?

In dit hoofdstuk komen beide deelvragen aan de orde. Voor de beantwoording van de eerste deelvraag is gebruik gemaakt van de eerste expertgroep. Teneinde de tweede deelvraag te beantwoorden is gebruik gemaakt van de tweede expertgroep die de geïnventariseerde thema's in enquêtevorm schriftelijk of elektronisch heeft gescoord.

Bijlage 6 bevat een uiteenzetting van de enquête zoals deze is verspreid aan de leden van de tweede expertgroep. In de volgende paragrafen zullen de resultaten worden gepresenteerd.

3.1 Weegfactoren

Voor de berekening van het gewogen totale risico zijn de weegfactoren genomen die tot stand zijn gekomen tijdens een bijeenkomst voor milieuofficiërs van justitie en parket-secretarissen bij het studiecencentrum rechtspleging. De belangrijkste reden hiervoor is dat deze zijn ontstaan in een interactieve omgeving: ze zijn vastgesteld door middel van discussie.

In de berekening van de gewogen negatief effect- en kansindicatoren is niet de factor meegenomen, maar het percentage van een indicator in het totaal. Hierdoor blijft de maximaal mogelijke risicoscore hetzelfde als in het geval alle indicatoren even zwaar meewegen. Op deze wijze is een vergelijking van de risico's scores per thema met en zonder weegfactoren beter mogelijk. Hieronder volgen de weegfactoren per negatief effect- en kansindicatoren.

Negatief effect indicatoren:	Factor	Percentage
De schade voor milieu (natuurlijke leefomgeving)	1,5	30%
De schade voor volksgezondheid en/of externe veiligheid	2,0	40%
De financieel-economisch schade	0,5	10%
Afbreukrisico beleid	1,0	20%
Totaal	5	100%

Kans Indicatoren:	Factor	Percentage
Financieel gewin	2,5 ¹⁴	31%
Opsporing	2,0	25%
Welgeving	0,5	6%
Sanctie	1,5	19%
Bedrijf en branche	1,5	19%
Totaal	8	100%

Ter vergelijking hebben ook de andere respondenten van de enquête aangegeven in welke mate de verschillende indicatoren ten opzichte van elkaar zouden moeten wegen. Het gemiddelde van de waarden van deze respondenten staan in de volgende tabellen.

¹⁴ Hoewel aangegeven was dat de waarden van een weegfactor tussen de nul en twee moest liggen, heeft de groep besloten om deze indicator op 2,5 te zetten. Doordat verder gerekend wordt met het percentage levert dit geen problemen op.

Negatief effect indicatoren:	Factor	Percentage
De schade voor milieu (natuurlijke leefomgeving)	1,7	30%
De schade voor volksgezondheid en/of externe veiligheid	2,0	35%
De financieel-economisch schade	1,1	19%
Afbreukrisico beleid	0,9	16%
Totaal	5,7	100%

Kans indicatoren:	Factor	Percentage
Financieel gewin	1,9	27%
Opsporing	1,5	21%
Wetgeving	1,3	18%
Sancie	1,3	18%
Bedrijf en branche	1,2	17%
Totaal	7,2	100%

De verschillen bekeken vanuit de percentages liggen voornamelijk in de negatief effect indicator 'financieel-economisch' en in de kans indicator 'wetgeving'.

3.2 Risico

De vermenigvuldiging van het gewogen negatief effect en de gewogen kans leidt tot de volgende scores per thema (gesorteerd op risicoscore en prioriteit). De scores zijn weergegeven in woorden en niet in cijfers. De volledige negatief effect, kans en risico matrices staan in bijlage 8.

Nr.	Thema	Onderwerp	Verschijningsvorm	Risico in woorden	Prioriteit
6		Milieuhygiënisch optimale afvalverwerking, hulpbronnen (bedrijfs- en gevaarlijk afval (zoals asbest))	Illegale transporten, storten i.p.v. verbranden (overwegend binnen gemeenschapsgrenzen)	Groot	prioriteit 1
11		Kwaliteit van lucht, bodem en water (verontreinigende componenten)	Normoverschrijding uitstoot door inrichtingen	Groot	prioriteit 1
13		Ozonlaag (verontreinigende componenten (CFC, H-CFC etc.))	Illegaal (internationale) transport en handel in ozonaantastende stoffen	Groot	prioriteit 1
19		Stralingsniveau, non-proliferatie (nucleair afval en radioactief schroot)	Illegale opslag en transport	Groot	prioriteit 2
12		Broeikas effect (verhandelbare emissierechten van broeikasgassen)	Overschrijding emissierechten (mogelijk scenario)	Groot	prioriteit 3
8		Natuurlijke leefomgeving (bodem, grondwater, oppervlaktewater) (secundaire bouwstoffen, grote infrastructurele projecten)	Illegale handel en toepassing (wegmengen / omkatten)	Groot	prioriteit 3
21		Voedselveiligheid (diervoeders)	Verboden gebruik van dierlijke eiwitten (BSE), (afval)vetten en alternatieve / respartijen grondstoffen met verontreinigingen	Groot	prioriteit 3
7		Ladder van Lansink, nabijheidsbeginsel (sloopauto's, banden, chemisch afval, bruin- en witgoed)	Internationale handel, dumpen in derde wereldlanden (ook in NL en EU)	Gemiddeld	prioriteit 3
9		Behoud van aquatisch ecologische balans, biodiversiteit ((scheeps)bedrijfsafval)	Illegale lozing Noordzee en binnenwater	Gemiddeld	prioriteit 3
4		Beperkt hernieuwbare hulpbronnen, biodiversiteit, ecologische balans, habitats (bedreigde plantensoorten).	Illegale kap, plukken(oogst) en handel	Gemiddeld	prioriteit 3

16	Geloofwaardigheid burger in keurmerken (groene producten)	Vervalsing keurmerken, certificaten, kwaliteitsverklaringen Bsb	Gemiddeld	prioriteit 3
1	Maritieme biodiversiteit, aquatisch ecologische balans (vissoorten)	Overschrijden quota, visscherij	Gemiddeld	prioriteit 3
20	Geloofwaardigheid publiek in veiligheid en/of kwaliteit voedsel (hormonen (en diergeneesmiddelen))	Illegale productie en toediening op levende landbouwhuisdieren	Gemiddeld	prioriteit 4
17	Volksgesondheid (stoffen en producten)	Gebruik (verboden) gevaarlijke stoffen in producten	Gemiddeld	prioriteit 4
22	Biodiversiteit, kwaliteit van bodem, oppervlaktewater en sediment, volksgezondheid (bestrijdingsmiddelen)	handel en gebruik van niet toegelaten bestrijdingsmiddelen	Gemiddeld	prioriteit 4
15	aquatisch ecosysteem (oppervlaktewater)	Illegale lozingen	Gemiddeld	prioriteit 4
18	Externe veiligheid (vuurwerk)	Illegale handel en gebruik	Gemiddeld	prioriteit 4
10	Luchtkwaliteit (scheepsbrandstoffen / afgewerkte olie)	Illegaal mengen, verstoken, verkopen en opwerken	Gemiddeld	prioriteit 4
27	Voedselveiligheid (dierenziekten)	Illegaal vervoer in ziektegebieden	Gemiddeld	prioriteit 4
23	Biodiversiteit, volksgezondheid (toekomst) (Genetisch Gemanipuleerde Organismen (GGO's))	Illegale ontwikkeling en introductie (mogelijk scenario)	Gemiddeld	prioriteit 4
3	Biodiversiteit, ecologische balans, dierenwelzijn (bedreigde diersoorten)	Illegale vangst en handel	Gemiddeld	prioriteit 4
14	aquatisch ecosysteem (oppervlaktewater)	Thermische verontreiniging	Gemiddeld	prioriteit 4
5	Natuurlijk landschap, (geomorfologisch), habitats, niet-hernieuwbare hulpbronnen (grond en hulpbronnen).	Illegale mijnbouw activiteiten (ontgronding)	Gemiddeld	prioriteit 4
24	Openbare orde en veiligheid (bestuurlijke integriteit)	Aanlasting bestuurlijke integriteit	Klein	prioriteit 4
2	Inheemse terrestrische biodiversiteit (wildsoorten)	Stroperij	Klein	prioriteit 4
26	Dierenwelzijn	Overtreden dierenwelzijnbesluit (dieren mishandeling/kwelling)	Klein	prioriteit 4
25	Openbare orde en veiligheid (extreme organisaties)		Klein	prioriteit 4

De enquêtegroep bestond uit 28 respondenten. Allen hebben de negatief effect matrix ingevuld en 26 personen de kansmatrix. De thema's waar een respondent geen mening of te weinig expertise dacht te hebben, konden overgeslagen worden.¹⁵ Dat een thema relatief door weinig respondenten is ingevuld kan als risico worden gezien indien de reden hiervoor is dat weinig kennis of informatie over dit thema bekend is. Met andere woorden, de constatering dat er een gebrek aan kennis en informatie kan zijn, maakt deel uit van de formule van risicoanalyse.

In het volgende hoofdstuk zullen de resultaten die in dit hoofdstuk zijn gepresenteerd verder worden behandeld.

¹⁵ In bijlage 8 wordt een overzicht gegeven van hoe vaak minimaal één van de indicatoren van een thema is ingevuld.

Hoofdstuk 4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Thema's

In totaal zijn 27 thema's geïnventariseerd. De algemene opinie van de respondenten van de elektronische enquête was dat de thema's de belangrijkste problemen met betrekking tot milieucriminaliteit omvatten. De meeste thema's bleken goed in te vullen mits de respondent over expertise beschikte over het betreffende thema. In het algemeen kan worden geconcludeerd dat de 27 thema's een goed beeld geven van de milieuproblemen die op dit moment en in de nabije toekomst worden voorzien.

Een belangrijk probleem was het onderscheid tussen zogenaamde grijze (milieuhygiëne) en groene (de aantasting van de natuurlijke leefomgeving, bijvoorbeeld door de illegale handel in bedreigde uitheemse dieren en planten) milieucriminaliteit. Doordat de milieumaterie breed en complex is bleek het niet eenvoudig deze materie middels selecte indicatoren te scoren. De negatief effectindicator 'volksgezondheid', die een hoge weegfactor kent, zal zelden hoog scoren bij groene milieucriminaliteit (met name ten aanzien van de Flora en Faunawetgeving). Hierdoor kan de gemiddelde negatief effect-score van groene thema's overall minder hoog zijn dan grijze thema's.¹⁶ Omdat het belang van de aanpak van groene milieucriminaliteit wordt onderkend, is gekozen om grijze en groene milieucriminaliteit van elkaar te scheiden.

4.2 Score

Op basis van de risicoscores en de prioriteitschaal (risico in woorden en prioriteit) is een grijze en groene top tien samengesteld ten aanzien van welke thema's onderwerp van een tactische analyse kunnen zijn.

Top 10 grijze thema's:

Top	Onderwerp	Verschijningsvorm	Thema nr.	Risico in woorden	Prioriteit
1	Milieuhygiënisch optimale afvalverwerking, hulpbronnen (bedrijfs- en gevaarlijk afval (zoals asbest))	Illegale transporten, storten i.p.v. verbranden (overwegend binnen gemeenschapsgrenzen)	6	Groot	prioriteit 1
2	Kwaliteit van lucht, bodem en water (verontreinigende componenten)	Normoverschrijding uitstoot door inrichtingen	11	Groot	prioriteit 1
3	Ozonlaag (verontreinigende componenten (CFC, H-CFC etc.))	Illegaal (internationaal) transport en handel in ozonaantastende stoffen	13	Groot	prioriteit 1
4	Stralingsniveau, non-proliferatie (nucleair afval en radioactief schroot)	Illegale opslag en transport	19	Groot	prioriteit 2
5	Broeikas effect (verhandelbare emissierechten van broeikasgassen)	Overschrijding emissierechten (mogelijk scenario)	12	Groot	prioriteit 3
6	Natuurlijke leefomgeving (bodem, grondwater, oppervlaktewater) (sec. bouwstoffen, grote infrastructurele projecten)	Illegale handel en toepassing (wegmengen / omkatten)	8	Groot	prioriteit 3
7	Ladder van Lansink, nabijheidsbeginsel (sloopauto's, banden, chemisch afval, bruin- en witgoed)	Internationale handel, dumpen in derde wereldlanden (ook in NL en EU)	7	Gemiddeld	Prioriteit 3
8	Behoud van aquatisch ecologische balans, biodiversiteit ((scheeps)bedrijfsafval)	Illegale lozing Noordzee en binnenwater	9	Gemiddeld	Prioriteit 3
9	Geloofwaardigheid burger in keurmerken (groene producten)	Vervalsing keurmerken, certificaten, kwaliteitsverklaringen Bsb	16	Gemiddeld	Prioriteit 3
10	Volksgezondheid (stoffen en producten)	Gebruik (verboden) gevaarlijke stoffen in producten	17	Gemiddeld	Prioriteit 4

¹⁶ De keuze welke thema's onder groene milieucriminaliteit vallen is gebaseerd op de huidige beleidsthema's van de AID. De thema's die vallen onder de groene milieucriminaliteit zijn: 1, 2, 3, 4, 20, 21, 22, 23, 26, 27. Hierdoor valt voedselveiligheid onder groen, ofschoon het ook raakvlakken heeft met grijze milieucriminaliteit.

Top 10 groene thema's:

Top	Onderwerp	Verschijningsvorm	Thema nr.	Risico in woorden	Prioriteit
1	Voedselveiligheid (diervoeders)	Verboden gebruik van dierlijke eiwitten(BSE), (afval)vetten en alternatieve / restpartijen grondstoffen met verontreinigingen	21	Groot	Prioriteit 3
2	Beperkt hernieuwbare hulpbronnen, biodiversiteit, ecologische balans, habitats (bedreigde plantensoorten).	Illegale kap, plukken(oogst) en handel	4	Gemiddeld	Prioriteit 3
3	Maritieme biodiversiteit, aquatisch ecologische balans (vissoorten)	Overschrijden quota, vissstroperij	1	Gemiddeld	Prioriteit 3
4	Geloofwaardigheid publiek in veiligheid en/of kwaliteit voedsel (hormonen (en diergeneesmiddelen))	Illegale productie en toediening op levende landbouwhuisdieren	20	Gemiddeld	Prioriteit 4
5	Biodiversiteit, kwaliteit van bodem, oppervlaktewater en sediment, volksgezondheid (bestrijdingsmiddelen)	handel en gebruik van niet toegelaten bestrijdingsmiddelen	22	Gemiddeld	Prioriteit 4
6	Voedselveiligheid (dierenziekten)	Illegaal vervoer in ziektegebieden	27	Gemiddeld	Prioriteit 4
7	Blodiversiteit, volksgezondheid (toekomst) (Genetisch Gemanipuleerde Organismen (GGO's))	Illegale ontwikkeling en introductie (mogelijk scenario)	23	Gemiddeld	Prioriteit 4
8	Biodiversiteit, ecologische balans, dierenwelzijn (bedreigde diersoorten)	Illegale vangst en handel	3	Gemiddeld	Prioriteit 4
9	Inheemse terrestrische biodiversiteit (wildsoorten)	Stroperij	2	Klein	Prioriteit 4
10	Dierenwelzijn	Overtreden dierenwelzijnbesluit (dierenmishandeling/kwelling)	26	Klein	Prioriteit 4

Voor de grijze thema's is gekozen om hieronder alle thema's met risicoscore 'groot' te bespreken (top 6).

In de vorige paragraaf is aangegeven dat de thema's die betrekking hebben op groene milieucriminaliteit lager kunnen scoren dan de grijze in verband met de negatief effectindicator 'volksgezondheid'. Aangezien slechts één groene zaak een risicoscore 'groot' kent, is er voor gekozen die thema's te beschrijven die de hoogste prioriteit hebben (in dit geval thema's 21, 4 en 1).

4.2.1 Grijze milieucriminaliteit

De hoogst scorende grijze thema's zijn:

Thema 6:

Bedreigd belang: ladder van Lansink (milieuhygiënisch optimale afvalverwerking) / behoud van niet- en beperkt hernieuwbare hulpbronnen.

Onderwerp: bedrijfs- en gevaarlijk afval (zoals asbest).

Verschijningsvorm: illegale transporten, storten in plaats van verbranden (overwegend binnen gemeenschapsgrenzen)

Actoren: ontdoeners, transportbedrijven, inzamelaars, be- en verwerkers, intermediairs

Modus Operandi: stortplaats, valsheid in geschrifte, handelen zonder vergunning, mengen

CRF: - omvang afvalstromen en transport frustreren adequaat toezicht
- Schengen-verdrag
- overwegend administratief toezicht
- geveinsde onduidelijkheid afval versus product
- wetgeving

Ten aanzien van dit thema valt op dat de experts de maximale score hebben gegeven aan kansindicator 'financieel gewin' (3). Ook indicatoren 'opsporing' (pakkans) en 'bedrijf

en branche' scoren hoog. Blijkbaar zijn de experts van mening dat zeer grote winstmarges zijn te behalen ten aanzien van dit thema. Daarbij heerst de opinie dat geen of veel te weinig effectieve opsporing plaatsvindt (lage pakkans) en dat wet- en regelgeving wordt overtreden door de specifieke kenmerken van een bedrijf en/of de branche.

Met betrekking tot de negatief effect indicatoren kan worden opgemaakt dat alle vier indicatoren hoog scoren (boven de 2). Met name de schade voor het milieu en de financiële schade worden als groot beschouwd.

Opvallend is dat alle respondenten de negatief effect indicatoren en kans indicatoren (op wetgeving 'na - deze is eenmaal opengelaten) hebben ingevuld. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de respondenten in het algemeen het idee hadden dat zij zich omtrent dit thema konden uitspreken.

De grote kans op overtredingen en het grote negatief effect op het bedreigd belang zorgt ervoor dat dit thema prioriteit 1 krijgt en een risicoscore 'groot'. Er dient bij dit thema opgemerkt te worden dat een aantal respondenten heeft aangegeven het thema breed interpreteerbaar te vinden (met name de verschijningsvorm).

Tenslotte heeft de helft van het aantal respondenten de omvang van de thema's in ogenschouw genomen. Hoewel de omvang reeds impliciet wordt meegenomen middels de beoordeling van het negatief effect, heeft deze groep een indicatie gegeven van de omvang. Ten aanzien van dit thema wordt de omvang zeer groot beschouwd.

Thema 11:

Bedreigd belang: kwaliteit van lucht, bodem en water.

Onderwerp: verontreinigende componenten.

Verschijningsvorm: normoverschrijding uitstoot door inrichtingen

Actoren: (lichte en zware) industrie

Modus Operandi: valsheid in geschrifte (melding- en monitorplicht), nachtelijk lozen, onderwater lozen, manipuleren metingen, analyses en rapportages

CRF:

- overwegend administratief toezicht
- kosten emissiebeheersende maatregelen
- kosten fysiek toezicht (meten, analyseren en manuren).
- alleen aangekondigd kunnen meten

De scores voor de vijf kansindicatoren zijn evenals bij thema 6 hoger dan 2. Hetgeen inhoudt dat de kans op voorkomen gebaseerd op winstmarges, pakkans, strafmaat en bedrijf- en branche kenmerken hoog is. Hierbij vallen met name de indicatoren financieel gewin (winstmarges) en opsporing (pakkans) op.

Ten aanzien van de negatief effect indicatoren scoort alleen afbreukrisico beleid (aantasting integriteit bestuur en beleid) niet boven de 2. De schade voor het milieu is groot gelet op de score. Bijna alle respondenten hebben de indicatoren ingevuld, hetgeen inhoudt dat zij in het algemeen het idee hadden dat zij zich over dit thema konden uitspreken.

Door de grote kans op overtredingen en het grote negatief effect op het bedreigd belang krijgt dit thema prioriteit 1 en een risicoscore van 'groot'. De omvang van dit thema werd als zeer groot omschreven.

Thema 13:

Bedreigd belang: ozonlaag

Onderwerp: verontreinigende componenten (CFC, H-CFC etc.)

Verschijningsvorm: illegaal (internationale) transport en handel in ozonaantastende stoffen

Actoren: CFK-industrie, transporteurs (havens), verwijderaars en be- en verwerkers

Modus Operandi: 'illegale' productie, valsheid in geschrift, vervalsen drukhouders, smokkel

CRF:

- superieure eigenschappen in relatie tot productieprijs
- zwakke handhaving
- makkelijk te laten 'verdwijnen' in omvangrijke internationale handelsstromen

Gelet op de scores voor de kansindicatoren 'financieel gewin' en 'opsporing' is de kans zeer groot dat door de te behalen winstmarges en de lage pakkans dit thema veelvuldig voorkomt. Op basis van de indicatoren 'wetgeving' en 'sanctie (strafmaat)' is deze kans lager.

Ten aanzien van de negatief effect indicatoren blijkt dat de schade voor het milieu en voor de volksgezondheid en/of veiligheid groot zijn. Afbreukrisico beleid (aantasting integriteit bestuur en beleid) scoort niet boven de 2.

Niet alle respondenten voelden zich voldoende bekend met de materie om de indicatoren in te vullen. Zo heeft gemiddeld 21% de kansindicatoren niet ingevuld. Dit duidt er op dat het thema wel als een risico wordt beschouwd, maar relatief onbekend is.

De grote kans op overtredingen en het grote negatief effect op het bedreigd belang leidt tot prioriteit 1 en een risicoscore van 'groot'. Desondanks werd de daadwerkelijke omvang van dit thema als gemiddeld ingeschat.

Thema 19:

Bedreigd belang: acceptabel stralingsniveau, non-proliferatie

Onderwerp: nucleair afval en radioactief schroot

Versijningsvorm: illegale opslag en transport

Actoren: ondoeners, schroothandel, transporteurs

Modus Operandi: niet voldoen aan meldingsplicht, valsheid in geschrifte

CRF: - alleen meldingen van bedrijven met poortdetectie

- onzichtbaar

- ontvanger is financieel verantwoordelijk voor verwijdering

Blijkens de score van de kansindicatoren, bestaan er grote winstmarges ten aanzien van dit thema die de kans op overtreding van de wetgeving zeer vergroot. De indicatoren 'wetgeving' en 'sanctie' blijken minder van invloed te zijn. Het negatief effect dankt zijn hoge gemiddelde score aan de grote schade voor de volksgezondheid en/of veiligheid en in iets mindere mate het milieu. Het 'afbreukrisico beleid' (aantasting integriteit bestuur en beleid) blijkt minder van belang.

Opvallend bij dit thema was de omstandigheid dat gemiddeld zo'n 20% de kans- en negatief effect indicatoren niet heeft ingevuld. Bij dit thema was het blijkbaar relatief lastig om het risico te bepalen aan de hand van kans en negatief effect. Dit duidt er op dat het thema wel als een risico wordt beschouwd, maar relatief onbekend is.

Door de gemiddelde kans op overtredingen en het grote negatief effect op het bedreigd belang krijgt dit thema prioriteit 2 en een risicoscore van 'groot'. De omvang van dit thema werd als gemiddeld ingeschat.

Thema 12:

Bedreigd belang: broeikaseffect

Onderwerp: verhandelbare emissierechten van broeikasgassen

Versijningsvorm: overschrijding emissierechten

Actoren: ondoeners, transportbedrijven, inzamelaars, be- en verwerkers, intermediairs, industrie, intermediairs

Modus Operandi: onbekend, dit is slechts een mogelijk scenario (valsheid in geschrifte)

CRF: - moeilijk handhaafbaar

- kostenbesparing

De scores voor de vijf kansindicatoren zijn hoger dan 2. Hetgeen inhoudt dat de kans op voorkomen gebaseerd op winstmarges, pakkans, strafmaat en bedrijf- en branche kenmerken hoog is. Ook de negatief effect indicatoren scoren boven de 2, waarbij de score voor schade voor het milieu het hoogst is uitgevallen.

Ook bij dit thema voelden niet alle respondenten zich voldoende bekend met de materie om de indicatoren in te vullen. Zo zijn de kansindicatoren in 78% van de gevallen ingevuld en de negatief effect indicatoren in 89% van de gevallen. Gelet op de hoge score van dit thema, wordt het thema – hoewel relatief onbekend - als risico beschouwd.

De grote kans op overtredingen en het gemiddelde negatief effect op het bedreigd belang zorgt voor een prioriteit 3 en een risicoscore van 'groot'. De omvang van dit thema werd als gemiddeld ingeschat.

Thema 8:

Bedreigd belang: natuurlijke leefomgeving (bodem, grondwater, oppervlaktewater)

Onderwerp: secundaire bouwstoffen, grote infrastructurele projecten

Verschijningsvorm: illegale handel en toepassing (wegmengen/omkatten)

Actoren: ontdoeners, transportbedrijven, be- en verwerkers, aannemers, opdrachtgevers werken, intermediairs, laboratoria, adviesbureaus.

Modus Operandi: afvalstof als bouwstof gebruiken, valsheid in geschrifte (kwaliteit certificering), te hoog toepassen, bodembeschermende maatregelen nalaten, mengen en klutsen

CRF:

- complexe, moeilijk handhaafbare regelgeving
- gebrek aan kennis bij toezichthouders en handhavers
- omvang afvalstromen en transport frustreren adequaat toezicht
- kosten bemonstering en analyse

De scores voor de vijf kansindicatoren zijn hoger dan 2 hetgeen inhoudt dat de kans op voorkomen gebaseerd op winstmarges, pakkans, strafmaat en bedrijf- en branche kenmerken hoog is. Drie van de vier negatief effect indicatoren scoren boven de 2, waarbij de score voor financieel-economische schade het hoogst is uitgevallen. De schade voor de volksgezondheid daarentegen blijkt gelet op de relatief lage score mee te vallen.

De grote kans op overtredingen en het gemiddelde negatief effect op het bedreigd belang leidt tot prioriteit 3 en een risicoscore van 'groot'. Ondanks het gemiddelde negatief effect werd de omvang van dit thema groot beschouwd.

4.2.2 Groene milieucriminaliteit

De hoogst scorende groene thema's zijn:

Thema 21:

Bedreigd belang: voedselveiligheid

Onderwerp: diervoeders

Verschijningsvorm: verboden gebruik van dierlijke eiwitten (BSE), vetten (afvalvetten) en alternatieve/restpartijen grondstoffen met verontreinigingen

Actoren: farmaceutische bedrijven, chemische industrie, voedingsmiddelenindustrie, inzamelaars, foeragebedrijven, afvalmakelaars

Modus Operandi: vermengen/opmengen van partijen

CRF:

- veel van de grondstoffen komen van buiten Nederland en zijn slecht traceerbaar
- distributie van de grondstoffen gaat snel
- op markt brengen van schadepartijen door verzekeraars.

Ten aanzien van de kansindicatoren valt met name de hoge score op bij financieel gewin. Blijkbaar betreft deze indicator een belangrijk motief om de regelgeving te overtreden. Ook de kansindicatoren opsporing en bedrijf en branche scoren boven de 2.

Drie van de vier negatief effect indicatoren scoren boven de 2, waarbij de score voor volksgezondheid zeer hoog is uitgevallen. De schade voor het milieu daarentegen blijkt gelet op de relatief lage score mee te vallen.

De grote kans op overtredingen en het gemiddelde negatief effect op het bedreigd belang zorgt voor prioriteit 3 en een risicoscore van 'groot'.

Thema 21 was het enige groene thema dat een hoge risicoscore kent en staat daarom hoog in de overall score (plaats 7 – zie paragraaf 3.2). De hoge score voor de negatief effect indicator 'volksgezondheid', die bij groene thema's met betrekking tot de Flora en

Fauna wetgeving niet hoog scoort, is in dit geval een van de redenen voor de hoge notering van dit thema. De omvang van dit thema werd als gemiddeld ingeschat.

Thema 4

Bedreigd belang: verantwoord beheer van beperkt hernieuwbare hulpbronnen, behoud van biodiversiteit, globaal ecologische balans en habitats

Onderwerp: bedreigde plantensoorten

Versijningsvorm: illegale kap, plukken (oogsten) en handel

Actoren: houtkapbedrijven, houthandelaren, particulieren (verzamelaars)

Modus Operandi: kappen buiten concessie, valsheid in geschrifte, omkoping, bewust opkopen illegaal gekapt hout, legale handel als dekmantel, postpakketten

CRF: - verschil in wetgeving locatie kappen en eindgebruik

- strafvordering
- lokaal handhavingniveau
- corruptie
- sterke vermenging legale en illegale handel.

Bij dit thema is sprake van een hoge score bij kansindicator financieel gewin. Dat wet- en regelgeving omtrent dit thema kan worden overtreden mede door een geringe pakkans en sanctie blijkt uit de hoge score van deze indicatoren. Door de hoge gemiddelde kansscore geldt prioriteit 3.

De negatief effect indicatoren financieel-economische schade en afbreukrisico beleid scoren gemiddeld. De schade voor het milieu wordt als ernstig beschouwd gelet op de hoge score voor deze indicator. Dit thema betreft een flora en faunawetgeving thema. De indicator 'volksgezondheid' scoort derhalve niet hoog. Hierdoor is de gemiddelde negatief effect score gemiddeld. Indien de indicator volksgezondheid buiten beschouwing zou worden gelaten, dan zou de gemiddelde negatief effect score hoger uitvallen en het risico als 'groot' worden bestempeld. De omvang van dit thema werd als gemiddeld ingeschat.

Thema 1:

Bedreigd belang: behoud van maritieme biodiversiteit, aquatische biologische balans

Onderwerp: vissoorten

Versijningsvorm: overschrijding quota, visstroperij

Actoren: vissers, vishandelaren, visafslag, visverwerkende industrie, horeca

Modus Operandi: vissen, ongezien aanlanden van vis, onjuiste maaswijdte netten

CRF: - historische bedrijfscultuur

- lange kustlijn
- moeilijke handhaafbare infrastructuur (op zee)

Er is sprake van een (zeer) hoge score bij kansindicatoren financieel gewin, opsporing, sanctie en bedrijf en branche. Wetgeving daarentegen scoort relatief laag. De hoge gemiddelde kansscore leidt tot prioriteit van 3.

De negatief effect indicatoren financieel-economische schade en afbreukrisico beleid scoren gemiddeld. De schade voor het milieu wordt als ernstig beschouwd gelet op de hoge score voor deze indicator. Ook hier geldt dat de indicator 'volksgezondheid' laag scoort waardoor de overall negatief effect score gemiddeld is. Indien deze indicator buiten beschouwing wordt gelaten, blijft de risicoscore toch gemiddeld. Ondanks het gemiddelde negatief effect werd de omvang van dit thema groot beschouwd.

4.3 Resumerend

De onderzoeksvraag welke risico's op het gebied van zware milieucriminaliteit te onderscheiden zijn voor de Nederlandse samenleving is door de behandeling van beide deelvragen beantwoord. Ook het doel van deze risicoanalyse, om vanuit een breed palet van bedreigde belangen te komen tot een inventarisatie van de belangrijkste risico's met betrekking tot milieucriminaliteit, is bereikt. De in bovenstaande paragraaf behandelde groene en grijze thema's worden in deze risicoanalyse als de belangrijkste risicogebieden gezien.

Bijlagen

Bijlage 1 Samenstelling expertmeeting

Leden expertmeeting 18 februari 2004:

	Naam	Werkzaam bij
1		Functioneel Parket Den Haag
2		Functioneel Parket Den Haag
3		Functioneel Parket Den Haag
4		LSOP
5		Regiopolitie Zuid-Holland-Zuid
6		Regiopolitie Zuid-Holland-Zuid
7		VROM teamhoofd regio Zuid
8		VROM inspectie Noord-West
9		AID dienstonderdeel Opsporing
10		AID dienstonderdeel Opsporing
11		Universiteit Wageningen (Milieubeleid)
12		Stichting Natuur en Milieu
13		UMC
14		UMC

Experts van UMC die schema hebben aangevuld:

Milieuhygiënische experts:

Juridisch expert:

Bijlage 2 Samenstelling enquête groep

	Naam	Werkzaam bij
1		LSOP
2		Regiopolitie Zuid-Holland-Zuid
3		Regiopolitie IJsselland
4		Regiopolitie Brabant-Noord
5		Regiopolitie Noord-Holland-Noord
6		Ministerie van Justitie
7		Parket Amsterdam
8		Parket Amsterdam
9		Parket Arnhem
10		Parket Den Haag
11		Parket Den Haag
12		Parket Groningen
13		Parket Haarlem
14		Parket Haarlem
15		Parket Utrecht
16		Parket Zwolle
		Ressortsparket Amsterdam
		Ressortsparket Den Haag
		Functioneel Parket Den Bosch
		Functioneel Parket Den Haag
		Functioneel Parket Den Haag
		Functioneel Parket Den Haag
		Functioneel Parket Den Haag
		Functioneel Parket Den Haag
		Unit Milieucriminaliteit
		Unit Milieucriminaliteit
		Unit Milieucriminaliteit
		Unit Milieucriminaliteit

Bijlage 3 Overzicht thema's uit brainstormsessie 18 februari 2004

1. Natuurbescherming
 - o Inheems: - Jacht- en stroperijactiviteiten (wildbeheereenheden)
 - (inter)nationaal visserij
 - o Uitheems: - Bedreigde uitheemse dier-/ plantsoorten
 - Verdwijnen habitat
 - Hout
2. Afval
 - o Transport
 - o fraudecomponent
 - o Secundaire bouwstoffen
 - o Certificaten
 - o Internationale afvalhandel (ook uitvoer afval naar continenten)
 - o Afvallozing Noordzee
 - o Nucleair afval
3. Volksgezondheid en voedselveiligheid
 - o Hormonen in vlees
 - o Bestrijdingsmiddelen in voedsel
 - o Dierziekten (inzicht, beheersbaarheid)
4. Luchtemissie schadelijke stoffen
 - o Scheepsbrandstoffen
 - o Inrichtingen
 - o Mobiliteit / verkeer / vervoer
5. Grote projecten en concerns
 - o Grondstromen bij Infrastructurele Werken (aan- afvoer ketens)
 - o Ruimtelijke ordening
6. Bestuurlijke integriteit
 - o Decentralisatie leidt tot verlies zicht op werkelijkheid
 - o Bestuurlijke, ambtelijke fraude
 - o Verwevenheid overheid en bedrijven (o.a. aandeelhouders)
7. Vuurwerk
8. Beroepsgroepen / Intermediairs
9. Stoffen & producten
 - o Keurmerken / certificaten
 - o Groene producten
 - o Producten / gevaarlijke stoffen in producten (additieven en contaminanten)
 - o Grondstoffen (uit 3^e wereldlanden) / Ketens van grondstofwinning
 - o Genetisch Gemodificeerde Organismen
 - o Ketens van secundaire grondstoffen
10. Waterkwaliteit

Gelegenheidstucturen:

- Handhaving (zelfregulering / monitoring)
- (Inter)nationaal beleid en wetgeving (o.a. Flora en Fauna)
- Naleefgedrag
- Kennisniveau handhavers, toezichthouders en overtreders
- Professionaliteit in milieucriminaliteit: gebrekkige handhaving en hoge winsten
- Alternatieve handhaving vanuit belangengroepen
- Extreme organisaties (o.a. Animal Liberation Front)

Bijlage 4 Schema o.b.v. expertsessie

Bedreigd belang	Onderwerp	Verschijningsvorm	Modus Operandi	Actoren	CRF
Natuur (Inheems)	Visserij	Overschrijden quota	Vissen	Visser, vishandelaren	
		Vangen bedreigde vissen		Visser, vishandelaren	
	Jacht	Stroperij		Stroppers	Toezicht door wbe's
(uitheems)	Bedreigde dier- / plantsoorten (hout)	Illegale handel		Dierenhandel, houthandel, tuincentra	- Internationaal beleid en wetgeving - Toezicht en handhaving
	Winning natuurlijke hulpbronnen				
	Verdwijnen habitat	Illegaal kappen regenwoud	Hakken en zagen	Houthandel	
Milieuhygiëne en/of volksgezondheid	Afval	Illegaal transport	Fraudecomponent	Afvalproducenten, -bewerkers, transportbedrijven, intermediairs	
		Secundaire bouwstoffen	Afvalstof als bouwstof gebruiken	Idem	
		Internationale handel (EVOA)	Fraudecomponent	Idem	- Internationaal beleid en wetgeving - Toezicht en handhaving
		Illegale lozing Noordzee	Lozen	Scheepvaart	
	Lucht	Gebruik illegale scheepsbrandstoffen	Blenden	Idem	
		Normoverschrijding uitstoot door Inrichtingen	Uitstoot schadelijke stoffen	Industrie	
		Verkeer en vervoer	Uitstoot door vervoersmiddelen	Particulier en zakelijk	
	Water	Fysische verontreiniging	Lozen van koelwater	Energiebedrijven, chemische bedrijven	
		Chemische verontreiniging	Lozen	Chemische bedrijven	
	Groene producten	Vervalsing keurmerken en certificaten	Vormen van fraude, valsheid in geschrifte	Certificeringbedrijven, elektriciteitsbedrijven	
	Stoffen en producten	Gevaarlijke stoffen in producten	Mengen	Chemische industrie	
		Onwettige gebruik secundaire grondstoffen	Mengen	Afvalproducenten, -bewerkers	
	Grote (infrastructuur) projecten	Grondstromen IW	Aan- en afvoer van vervuilde grond	Aannemers, afvalproducenten, -bewerkers, intermediairs, transportbedrijven	
	Vuurwerk	Illegale handel en gebruik		Vuurwerkhandel, particulieren	
	Nucleair afval	Onwettige opslag en transport			
Voedselveiligheid	Hormonen	In vlees	Inspuiten	Agrarische bedrijven, slagers, dierenartsen	
	Bestrijdingsmiddelen	In fruit en groente	Spuiten	Agrarische bedrijven, bestrijdingsmiddelenindustrie	
	GGO's				
Openbare orde en veiligheid	Bestuurlijke integriteit	Aantasting bestuurlijke integriteit	Vormen van fraude, valsheid in geschrifte	(Lokale) overheden, bedrijven, handhavers	
	Extreme organisaties	ALF			
	Dierziekten				

Bijlage 5 Definitieve schema

	Bedreigd belang	Onderwerp	Verschuivingsvo rm	Actoren	Modus Operandi	CRF
1	Behoud van maritieme biodiversiteit, aquatisch ecologische balans	Vissoorten	Overschrijden quota, vissstroperij	Vissers, vishandelaars, visafslag, visverwerkende industrie, horeca	Vissen, ongezien aanlanden van vis, onjuiste maaswijdte nellen	- Historische bedrijfscultuur - Lange kustlijn - Moeilijk handhaafbare infrastructuur (op zee)
2	Behoud van Inheemse terrestrische biodiversiteit	Wildsoorten	Stroperij	Stroppers, poelieren, Wapenhandel, horeca	Kunstlicht (lichtbakken), klemmen, strikken, lange honden, combigeweren, hagelgeweren, valse kentekenplaten, nachtkijkers	- Toezichtniveau wbe's - Geweld/intimidatie
3	Behoud van biodiversiteit, ecologische balans	'Bedreigde' diersoorten (zowel in- als uitheems)	Illegale vangst en handel	Vangers, dierenhandel, groothandelaars/Importeurs, circussen, particulieren (verzamelaars)	Vangen, Smokkel, valsheid in geschrifte, legale handel als dekmantel	- Hiaten in internationaal beleid en wetgeving - Toezicht- en handhavingniveau - Sterke vermenging legale en illegale handel
4	Verantwoord beheer van beperkt hernieuwbare hulpbronnen, behoud van biodiversiteit, globaal ecologische balans en habitats.	'Bedreigde' plantensoorten (zowel in- als uitheems)	Illegale kap, plukken(oogsten) en handel	Houtkapbedrijven, Houthandelaars, particulieren (verzamelaars)	Kappen buiten concessie, valsheid in geschrifte, omkoping, bewust opkopen illegaal gekapt hout, legale handel als dekmantel, postpakketten.	- Verschil in wetgeving plaats van kappen en eindgebruik, - Strafvordering - Lokaal handhavingniveau - Corruptie - Sterke vermenging legale en illegale handel
5	Behoud van het natuurlijk landschap, (geomorfologisch), behoud van habitats, verantwoord beheer van niet-hernieuwbare hulpbronnen.	Grond- en hulpstoffen	Illegale mijnbouw activiteiten, (on)grondingen)	Mijnindustrie, (semi)overheden	Omkopen toezichthouders, winnen buiten concessies, nalaten landschapsherstel	- Corruptie - Handhavingniveau
6	Ladder van Lansink (milieuhygiënisch optimale afvalverwerking) behoud van niet- en beperkt hernieuwbare hulpbronnen	Bedrijfs- en gevaarlijk afval (zoals asbest)	Illegale transporten, storten i.p.v. verbranden (overwegend binnen gemeenschapsgrenzen)	Ontdoeners, transportbedrijven, inzamelaars, be- en verwerkers, intermediairs, stortplaats	Valsheid in geschrifte, handelen zonder vergunning, mengen	- Omvang afvalstromen en transport frustreren adequaat toezicht - Schengenverdrag - Overwegend administratief toezicht - Geveinsde onduidelijkheid afval versus product - Wetgeving
7	Ladder van Lansink, Nabijheidsbeginsel	Sloopauto's, banden, chemisch afval, bruin- en witgoed	Internationale handel, dumpen in derde wereldlanden (ook in Nederland en EU)	Inzamelaars, transportbedrijven, bewerkers (sloopbedrijven), intermediairs	Valsheid in geschrifte, Mengstromen van producten en afval (camouflage)	- Omvang afvalstromen en transport frustreren adequaat toezicht - Overwegend administratief toezicht
8	Natuurlijke leefomgeving (bodem, grondwater, oppervlaktewater) waarna volksgezondheid	Secundaire bouwstoffen, Grote infrastructurele projecten	Illegale handel en toepassing, (weg)mengen / omkatten)	Ontdoeners, transport-bedrijven, be- en verwerkers, aannemers, opdrachtgevers werken, intermediairs, laboratoria, adviesbureaus	Afvalstof als bouwstof gebruiken, valsheid in geschrifte (kwaliteit, certificering), te hoog toepassen, bodembeschermende maatregelen nalaten, mengen en klutsen	- Complexe, moeilijk handhaafbare regelgeving, - Gebrek aan kennis bij toezichthouders en handhavers - Omvang afvalstromen en transport frustreren adequaat toezicht - Kosten bemonstering en analyse

9	Behoud van aqualisch ecologische balans, biodiversiteit	(scheeps) bedrijfsafval	Illegale lozing Noordzee en binnenwateren	Scheepvaart (chemicaliën en olie tankers), binnenvaart, reders, verladers	Buitengaats spoelen ruimen, afpompen bijge-water, overboord zetten bedrijfsafval	- Afwezigheid sociale of toezicht-controle - softe internationale regelgeving - hoge HOI-prijzen - gebrek aan daadkracht mariene fauna - makkelijk te lozen
10	Luchtqualiteit	Scheepsbrand stoffen afgewerkte olie	Illegaal mengen, verstoken, verkopen en opwerken	Petrochemie, handel (bunkerscheppen), scheepvaart Oliehandelaren, autosloperijen	Op specs brengen met middelen die mogelijk afval zijn. Stoken van brandstof die niet aan kwaliteitseisen voldoen. Bijvullen van goede olie tot de ondergrens van vervuiling gehaald is.	- Onduidelijkheid regelgeving (afval vs. product) - Concentratie toezicht (groot gebied) - Kosten goede brandstof - Grote opbrengsten
11	Kwaliteit van lucht, bodem en water	Verontreinigende componenten	Norm-overschrijding uitstoot door inrichtingen	(lichte en zware) Industrie	Valsheid in geschrifte (melding- en monitorplicht), nachtelijk lozen, onderwater lozen, manipuleren metingen, analyses en rapportages	- Overwegend administratief toezicht - Kosten emissiebeheersende maatregelen - Kosten fysiek toezicht (meten, analyseren en manuren) - Alleen aangekondigd kunnen meten
12	Broeikas effect (nauw verwant aan/is onderdeel hierboven)	Verhandelbare emissierechten van broeikas-gassen	(Overschrijding emissierechten)	Industrie, intermediairs	Onbekend, dit is slechts een mogelijk scenario (valsheid in geschrifte)	- Moeilijk handhaafbaar - Kostenbesparing
13	Ozonlaag	Verontreinigende componenten (CFC, H-CFC etc.)	Illegaal (internationale) transport en handel in ozonaantastende stoffen	CFK-industrie, transporteurs (havens), verwijderaars en be- en verwerkers	"Illegale" productie, valsheid in geschrifte, vervalsen drukhouders, smokkel	- Superieure eigenschappen i.r.t productieprijzen - Zwakke handhaving - Makkelijk te laten "verdwijnen" in omvangrijke internationale handelsstromen
14	Aqualisch ecosysteem	Oppervlakte-water	Thermische verontreiniging	Energiebedrijven, chemische bedrijven	Lozen van koelwater	- Weinig/geen toezicht
15	Aqualisch ecosysteem	Oppervlakte-water	Illegale lozingen	Binnenvaart, pleziervaart	Lozen in oppervlakte water: afvoeren, pompen, lossen, bij (over)laden, reinigen	- Moeilijk traceerbaar door mobiele lozingspunten - Kosten ontvangsininstallaties voor binnenvaart?
16	Geloofwaardigheid burger in keurmerken	Groene producten	Vervalsing keurmerken, certificaten, kwaliteits-verklaringen Bsb	Certificering- en elektriciteits-bedrijven, onderzoeks- en adviesbureaus, laboratoria	Valsheid in geschrifte	- Uitgifte en controle door private organisaties - Onduidelijke controle rol overheid - Wildgroei keurmerken
17	Volksgezondheid	Stoffen en producten	Gebruik (verboden) gevaarlijke stoffen in producten	Chemische Industrie, importeurs, handelaren, transporteurs, (BRZO bedrijven)	Toepassen (verboden) gevaarlijke stoffen in producten (weekmakers in zacht PVC in speelgoed, broomhoudende vlamvertragers).	- Alternatieven zijn vaak duurder - Vaak nog onbekend wat de effecten van gebruik (gevaarlijke) stoffen - Nieuw stoffenbeleid SOMS (strategisch omgaan met stoffen)
18	Externe veiligheid	Vuurwerk	Illegale handel en gebruik	Vuurwerkhandel, particulieren	Smokkel, legale handel als dekmantel	- Vrij verkeer van goederen binnen de EU - sterke vermenging legale en illegale handel
19	Acceptabel stralingsniveau, non-proliferatie	Nucleair afval en radioactief schroot	Illegale opslag en transport	Ontdoeners, schroothandel, transporteurs	Niet voldoen aan meldingsplicht, valsheid in geschrifte	- Alleen meldingen van bedrijven met poortinspectie - Onzichtbaar - Ontvanger is financieel verantwoordelijk voor verwijdering

20	Geloofwaardigheid publiek in veiligheid en/of kwaliteit voedsel	Hormonen (en diergeneesmiddelen)	Illegale productie en toediening op levende landbouwhuisdieren	(Illegale) hormoonproducent, veehouders, vleesindustrie, producenten en distributeurs diergeneesmiddelen	Inspuiten	- Moeilijk traceerbaar - Intimidatie - Groot geldelijk gewin
21	Voedselveiligheid	Diervoeders	Verboden gebruik van dierlijke eiwitten(BSE), vetten (afvalvetten) en alternatieve / restpartijen grondstoffen met verontreinigingen	Farmaceutische bedrijven, chemische industrie, voedingsmiddelen-industrie, inzamelaars, foeragebedrijven, afvalmakelaars	Vermengen/opmengen van partijen	- Veel van de grondstoffen komen van buiten Nederland en zijn slecht traceerbaar - Distributie van de grondstoffen gaat snel - Op markt brengen van schade partijen door verzekeraars
22	Biodiversiteit, kwaliteit van bodem, oppervlaktewater en sediment, volksgezondheid	Bestrijdingsmiddelen	Handel en gebruik van niet toegelaten bestrijdingsmiddelen	Bestrijdingsmiddel-fabrikanten, handelaren, bosbouw, land- en tuinbouw (bloemen-bloembollen-, champignonleelt), loonwerkbedrijven, overheidsdiensten, huishoudens, industrie (gebruik als ontsmettingsmiddel)	Smokkel en illegale toepassing (incl. verschijningsvorm) nalaten emissiebeschermende maatregelen, bestrijdingsmiddel toepassen waar 't niet voor bedoeld is	- Ongetuigdheid in toelatingsbeleid in lidstaten - Superieure eigenschappen i.r.t. aanschafprijs - Vrij verkeer van goederen
23	Biodiversiteit, volksgezondheid (toekomst)	Genetisch Gemanipuleerde Organismen (GGO's)	Illegale ontwikkeling en introductie	Moleculaire wetenschappers, biotech-bedrijven	Onbekend, dit is slechts een mogelijk scenario (bedrijven ontwikkelen en/of produceren GGO's die niet in de vergunning vermeld zijn)	- Onbekendheid met materie - Publieke scepsis dwingt tot ondergrondse activiteiten - Groot financieel gewin
24	Openbare orde en veiligheid	Bestuurlijke Integriteit	Aantasting bestuurlijke integriteit	(Lokale) overheden, bedrijven, handhavers	Vormen van fraude, valsheid in geschrifte	- Volgermeer- en Plukmeerarrest
25	Openbare orde en veiligheid	Extreme organisaties		Dierenbevrijding-organisaties	Bedreiging, vernieling, inbraak, hulsvredebreuk, brandstichting, diefstal	- wisselend draagvlak voor dierproeven en bio-industrie
26	Dierenwelzijn	Dierwelzijn	Overtreden dierenwelzijn-besluit (dierenmisshandeling / kwelling)	Agrariërs, (vee)handelaren, transporteurs	Te kleine hulsvesting, te hoge dierdichtheid ten gevolge onvergunde uitbreiding stallen	- Laag handhavingniveau op het transport van vee - Hoge investeringen noodzakelijk - CAP
27	Voedselveiligheid Dierenwelzijn	Dierziekten	Illegaal vervoer in ziektegebieden	Agrariërs, (vee)handelaren, transporteurs	Ontduiking vervoersverbod, onvergunde uitbreiding stallen zodat aantal dieren onbekend is	- Laag handhavingniveau op het transport van vee

Bijlage 6 Enquête

Doordat het onmogelijk bleek om experts op een korte termijn bij elkaar te krijgen voor een Group Decision Room -sessie is, in samenspraak met de opdrachtgever, besloten om het invullen van de risicomatrices elektronisch te laten plaatsvinden. De respondenten werd gevraagd om een excel document in te vullen. Naast het excel document kregen ze ook een handleiding en de uitgewerkte te scoren thema's opgestuurd. Gevraagd werd om in het excel document de tabbladen 'negatief effect' en 'kans' in te vullen. Indien een respondent ten aanzien van een thema onvoldoende in staat was om een waardeoordeel te geven, dan kon volstaan worden met de betreffende rij leeg te laten. Tevens konden de waarden van de weegfactoren worden gewijzigd. Standaard stonden deze allemaal op één.¹⁷

Voor het invullen van de matrix is gekozen om de negatief effectindicatoren en de kansindicatoren om te zetten in concrete vragen:

Negatief Effect

De schade voor milieu (natuurlijke leefomgeving)

Hoe groot is het negatief effect voor het milieu als de wet- en regelgeving die tot dit thema behoren worden overtreden? Te denken valt aan effecten die de natuurlijke leefomgeving aantasten zoals bodem, water, lucht, afname in biodiversiteit, invloeden op de voorplanting, klimaatverandering en gebruik van eindige grondstoffen.

De schade voor volksgezondheid en/of externe veiligheid

Hoe groot is het negatief effect voor de volksgezondheid en/of de externe veiligheid als de wet- en regelgeving die tot dit thema behoren worden overtreden? Ten aanzien van volksgezondheid kan worden gedacht aan sterfte en verminderde kwaliteit van leven door (chronische) ziekten. Met betrekking tot de externe veiligheid valt te denken aan doden en gewonden door explosies, calamiteiten, overstromingen en instorten van gebouwen.

De financieel-economisch schade

Hoe groot is de financieel economisch schade voor de gemeenschap als de wet- en regelgeving die tot dit thema behoren worden overtreden? Te denken valt aan onterecht verleende subsidies, fraude en het herstel van schade door milieuverontreiniging.

Afbreukrisico beleid (aantasting integriteit beleid en bestuur)

Hoe groot is de politiek-bestuurlijke afbreuk als de wet- en regelgeving die tot dit thema behoren worden overtreden? Te denken valt aan aantasting van de bestuurlijke integriteit van de overheid en haar organen.

Kans

Financieel gewin

Wat is de kans dat wet- en regelgeving ten aanzien van dit thema worden overtreden door kosten – baten overwegingen? Hierbij moet met name gedacht worden aan hoge winstmarges door illegaal handelen.

Opsporing (pakkans)

Wat is de kans dat wet- en regelgeving ten aanzien van dit thema worden overtreden doordat er geen of weinig effectieve opsporing plaats vindt ten aanzien van dit thema? Hierbij valt te denken aan de rol van de complexe materie in termen van de mate van 'know how' bij de opsporing ten aanzien van dit thema en aan thema's waarop de

¹⁷ Een versie van de enquête zoals deze is opgestuurd naar de respondenten kan worden opgevraagd bij de UMC.

opsporing weinig tot geen greep kan krijgen (bijvoorbeeld door een internationale context).

Wetgeving

Wat is de kans dat wet- en regelgeving ten aanzien van dit thema worden overtreden doordat er gebrekkige of onduidelijke (internationale) wetgeving (inclusief vergunningbepalingen) bestaat ten aanzien van dit onderwerp?

Sanctie

Wat is de kans dat wet- en regelgeving ten aanzien van dit thema worden overtreden doordat er geen of een relatief lage straf staat of wordt opgelegd met betrekking tot het betreffende delict?

Bedrijf en branche

Wat is de kans dat wet- en regelgeving ten aanzien van dit thema worden overtreden door specifieke bedrijfs- en branchekenmerken? Ten aanzien van bedrijfskenmerken kan worden gedacht aan werkgebied, omvang en structuur (dochterondernemingen), leidinggevend, milieuvergunningen, financiën, concurrentiepositie, verwevenheid met bestuurlijke organen (bv. met gemeenten en provincies). Bij branchekenmerken kan gedacht worden aan omvang (hoeveelheid actoren), financieel-economische situatie, openheid, dynamiek van de branche en de mate van concurrentie.

Bijlage 7 Beperkingen en afbakening

De uitkomst van de risicomatrix is niet exact. De uitkomsten dienen te worden getoetst aan eigen inzichten en opvattingen. Immers, de uitkomsten geven een beeld van de heersende opinie van experts. Dat zal voor een belangrijk deel subjectief zijn. Het is nimmer het streven geweest om te komen tot een wetenschappelijke risicobepaling. Deze eisen zijn nauwelijks haalbaar. Wel is getracht om middels een grote expertgroep, een transparante en duidelijke methode en een bewustzijn van de beperkingen, de betrouwbaarheid van de analyse te vergroten. De exactheid die wordt gesuggereerd door de getallen bevat de analyse niet. De analyse biedt wel een goede indicatie omtrent de thema's waar risico's worden gezien.

De eerste expertgroep heeft de belangrijkste thema's met betrekking tot milieucriminaliteit geïnventariseerd. De tweede expertgroep heeft deze thema's gescoord waardoor prioritering mogelijk wordt. Idealiter zouden de expertgroepen moeten bestaan uit expertise die het volledige domein 'zware milieucriminaliteit' omvat. Indien een onderdeel binnen dit domein niet vertegenwoordigd is, zal dit gedeelte - wellicht niet terecht - ondergewaardeerd worden. Andersom is het mogelijk dat sommige onderdelen overgewaardeerd worden. Hoewel de samengestelde expertgroepen breed van kennis waren bestaande uit mensen van de politie, openbaar ministerie, opsporingsdiensten, wetenschap en andere organisaties, is niet uit te sluiten dat er onderdelen gemist of ondergewaardeerd, dan wel overgewaardeerd zijn.

Ten aanzien van enkele thema's werden problemen ondervonden. Sommige thema's bleken moeilijk te scoren omdat deze (te) breed geïnterpreteerd konden worden. In sommige gevallen was sprake van overlappingen en waren thema's vaag omschreven. Hierdoor is het mogelijk dat onduidelijkheden zijn ontstaan. Daarnaast werd gesteld dat sommige thema's niet echt milieuonderwerpen waren gerelateerd aan de Wet Economische Delicten en dat een aantal onderwerpen weinig tot niet voorkomt in Nederland (zoals illegale mijnbouwactiviteiten en kappen zonder concessie). Dit aspect wordt onderkend en is inherent aan de gehanteerde methode waarbij de expertgroep de ruimte krijgt om in alle vrijheid thema's te roepen die in haar optiek aandacht verdienen. In verband met de toenemende globalisering zijn dan ook geen geografische restricties opgelegd voor de thema's. Tevens zijn geen eisen gesteld aan de thema's in termen van wetsartikelen. Gelet op de brede samenstelling van de expertgroep leek het niet wenselijk om dergelijk restricties op te leggen. Mede hierdoor werden thema's benoemd die niet verwacht worden in een risicoanalyse milieucriminaliteit (zoals openbare orde en veiligheid - extreme organisaties en dierenwelzijn). Daarentegen zijn er thema's die wellicht 'gemist' zijn. Zo werden door de respondenten o.a. 'veiligheid nucleaire installaties' en 'bodemverontreiniging installaties buiten inrichtingen' genoemd.

Erkend wordt dat de personen uit de tweede expertgroep niet expert kunnen zijn op alle thema's. Daarom is de mogelijkheid geboden om een thema niet te scoren. Indien respondenten toch een score hebben gegeven aan deze thema's kan deze score als minder betrouwbaar worden beschouwd.

Doordat de tweede expertgroep elektronisch is geraadpleegd, ontbrak het discussie-element. Hoewel is getracht om de bijgevoegde handleiding zo duidelijk mogelijk te maken, is het niet ondenkbaar dat respondenten de matrices ten opzichte van elkaar vanuit een afwijkende invalshoek hebben ingevuld, hetgeen de betrouwbaarheid van de analyse niet ten goede komt. Wel dient hier te worden opgemerkt dat veertien personen de risicoanalyse in groepsverband hebben ingevuld. De reden voor een elektronische enquête was de omstandigheid dat het niet mogelijk bleek om de (meeste) experts op korte termijn bij elkaar te krijgen.

Ten aanzien van de negatieve effecten wordt opgemerkt dat de omvang van het negatief effect niet expliciet wordt meegenomen in de analyse. De omvang van negatieve effecten

is zeer moeilijk inzichtelijk te maken en derhalve is niet getracht dit aspect mee te nemen. Wel is er van uit gegaan dat de experts in hun hoedanigheid bij het scoren een inschatting hebben gemaakt van de omvang van het negatief effect. Hierdoor is de factor omvang wel impliciet meegenomen in de analyse. Veertien personen van de tweede expertgroep hebben de omvang van de thema's wel apart benoemd.

Hoewel de keuze van kans- en negatief effect indicatoren gebaseerd is op gedegen literatuuronderzoek, kunnen sommige indicatoren breed uitgelegd en geïnterpreteerd worden. Hierdoor kunnen scores zijn beïnvloed.

De risicomatrix helpt bij het rationaliseren van een keuze waarbij subjectiviteit een rol speelt en doet in wezen niets meer of minder dan het samenstellen van een rangorde binnen het domein zware milieucriminaliteit.

Bijlage 8 Matrices

Negatief effect matrix¹⁸:

Negatief effect matrix (n=28)			Milieu	Volksgezondheid / veiligheid	Financieel / economisch	Afbreukrisico beleid	Gemiddeld (weegfactor)	Gemiddeld
Thema								
Nr.	Onderwerp	Verschijningsvorm						
1	Maritieme biodiversiteit, aquatisch ecologische balans (vissoorten)	Overschrijden quota, vissstroperij	2,5	0,3	1,7	1,5	1,5	1,3
2	Inheemse terrestrische biodiversiteit (wildsoorten)	Stroperij	2,1	0,3	1,4	1,1	1,2	1,1
3	Biodiversiteit, ecologische balans, dierenwelzijn (bedreigde diersoorten)	Illegale vangst en handel	2,5	0,6	1,7	1,4	1,6	1,5
4	Beperkt hernieuwbare hulpbronnen, biodiversiteit, ecologische balans, habitats (bedreigde plantensoorten).	Illegale kap, plukken(oogst) en handel	2,7	0,9	2,0	1,7	1,8	1,7
5	Natuurlijk landschap, (geomorfologisch), habitats, niet-hernieuwbare hulpbronnen (grond en hulpbronnen).	Illegale mijnbouw activiteiten (ontgronding)	2,1	0,5	1,6	1,5	1,4	1,3
6	Milieuhygiënisch optimale afvalverwerking, hulpbronnen (bedrijfs- en gevaarlijk afval (zoals asbest))	Illegale transport, storten i.p.v. verbranden (overwegend binnen gemeenschapsgrenzen)	2,6	2,1	2,5	2,0	2,3	2,3
7	Ladder van Lansink, Nabijheidsbeginsel (Sloopauto's, banden, chemisch afval, bruin en witgoed)	Internationale handel, dumpen in derde wereldlanden (ook in NL en EU)	2,5	1,8	2,2	1,9	2,1	2,1
8	Natuurlijke leefomgeving (bodem, grondwater, oppervlaktewater) (Secundaire bouwstoffen, grote infrastructurele projecten)	Illegale handel en toepassing (wegmengen / omkatten)	2,3	1,6	2,6	2,3	2,2	2,3
9	Behoud van aquatisch ecologische balans, biodiversiteit ((scheeps)bedrijfsafval)	Illegale lozing Noordzee en binnenwater	2,6	1,7	2,0	1,3	1,9	1,9
10	Luchtkwaliteit (scheepsbrandstoffen / afgewerkte olie)	Illegaal mengen, verstoken, verkopen en opwerken	2,3	1,7	1,9	1,3	1,5	1,8
11	Kwaliteit van lucht, bodem en water (verontreinigende componenten)	Normoverschrijding uitstoot door inrichtingen	2,6	2,3	2,1	1,8	2,2	2,3
12	Broeikas effect (zie ook boven) (verhandelbare emissierechten van broeikasgassen)	Overschrijding emissierechten (mogelijk scenario)	2,5	1,9	2,4	2,2	2,2	2,2
13	Ozonlaag (verontreinigende componenten (CFC, H-CFC etc.))	Illegaal (internationale) transport en handel in ozonaantastende stoffen	2,5	2,4	2,1	1,8	2,2	2,3
14	Aquatisch ecosysteem (oppervlaktewater)	Thermische verontreiniging	2,1	1,0	1,5	1,3	1,5	1,5
15	Aquatisch ecosysteem (oppervlaktewater)	Illegale lozingen	2,4	1,8	1,9	1,6	1,9	2,0
16	Geloofwaardigheid burger in keurmerken (groene producten)	Vervalsing keurmerken, certificaten, kwaliteitsverklaringen Bsb	1,1	1,1	2,3	2,3	1,7	1,4
17	Volksgezondheid (stoffen en producten)	Gebruik (verboden) gevaarlijke stoffen in producten	1,9	2,8	1,9	1,8	2,1	2,2

¹⁸ Het betreft afgeronde getallen.

18	Externe veiligheid (vuurwerk)	Illegale handel en gebruik	1,2	2,5	2,2	2,0	20	22
19	Stralingsniveau, non-proliferatie (nucleair afval en radioactief schroot)	Illegale opslag en transport	2,3	2,8	2,3	1,8	23	24
20	Geloofwaardigheid publiek in veiligheid en/of kwaliteit voedsel (hormonen (en diergeneesmiddelen))	Illegale productie en toediening op levende landbouwhuisdieren	1,3	2,5	2,5	2,2	21	21
21	Voedselveiligheid (diervoeders)	Verboden gebruik van dierlijke eiwitten(BSE), (afval)vetten en alternatieve / restpartijen grondstoffen met verontreinigingen	1,4	2,7	2,3	2,3	22	22
22	Biodiversiteit, kwaliteit van bodem, oppervlaktewater en sediment, volksgezondheid (bestrijdingsmiddelen)	Handel en gebruik van niet toegelaten bestrijdingsmiddelen	2,4	2,3	1,8	1,6	20	21
23	Biodiversiteit, volksgezondheid (toekomst) (Genetisch Gemanipuleerde Organismen (GGO's))	Illegale ontwikkeling en introductie (mogelijk scenario)	1,4	1,8	2,0	1,9	18	17
24	Openbare orde en veiligheid (bestuurlijke integriteit)	Aantasting bestuurlijke integriteit	0,9	0,8	1,7	2,9	16	13
25	Openbare orde en veiligheid (extreme organisaties)		0,4	0,8	1,1	1,8	10	09
26	Dierenwelzijn	Overtreden dierenwelzijnbesluit (dierenmishandeling/kwelling)	1,2	0,6	1,0	1,3	10	10
27	Voedselveiligheid (dierenziekten)	Illegaal vervoer in ziektegebieden	1,5	1,8	2,3	2,4	20	19

Kansmatrix¹⁹:

Kans matrix (n=26)		Financieel gewin	Opsporing	Wetgeving	Sancatie	Bedrijf en branche	Gemiddeld (weegfactor)	Gemiddeld
Nr.	Onderwerp	Verschijningsvorm	Thema					
1	Maritieme biodiversiteit, aquatisch ecologische balans (vissoorten)	Overschrijden quota, vissstroperij	2,8	2,3	1,1	2,0	2,6	22
2	Inheemse terrestrische biodiversiteit (wildsoorten)	Stroperij	2,2	2,6	1,2	1,9	1,1	18
3	Biodiversiteit, ecologische balans, dierenwelzijn (bedreigde diersoorten)	Illegale vangst en handel	2,7	2,5	1,5	2,0	1,5	21
4	Beperkt hernieuwbare hulpbronnen, biodiversiteit, ecologische balans, habitats (bedreigde plantensoorten).	Illegale kap, plukken(oogst) en handel	2,6	2,4	1,8	2,2	1,8	22
5	Natuurlijk landschap, (geomorfologisch), habitats, niet-hernieuwbare hulpbronnen (grond en hulpbronnen).	Illegale mijnbouw activiteiten (ontgronding)	2,4	2,2	1,3	1,7	1,6	18
6	Milieuhygiënisch optimale afvalverwerking, hulpbronnen (bedrijfs- en gevaarlijk afval (zoals asbest))	Illegale transporten, storten i.p.v. verbranden (overwegend binnen gemeenschapsgrenzen)	3,0	2,4	1,7	2,0	2,6	23

¹⁹ Het betreft afgeronde getallen.

7	Ladder van Lansink, nabijheidsbeginsel (Sloopauto's, banden, chemisch afval, bruin- en witgoed)	Internationale handel, dumpen in derde wereldlanden (ook in NL en EU)	2,8	2,2	1,8	1,9	2,5	22	23
8	Natuurlijke leefomgeving (bodem, grondwater, oppervlaktewater) (Secundaire bouwstoffen, grote infrastructurele projecten)	Illegale handel en toepassing (wegmengen / omkatten)	2,8	2,4	2,1	2,3	2,5	24	25
9	Behoud van aquatisch ecologische balans, biodiversiteit ((scheeps)bedrijfsafval)	Illegale lozing Noordzee en binnenwater	2,4	2,7	1,5	2,2	2,2	22	24
10	Luchtqualiteit (scheepsbrandstoffen / afgewerkte olie)	Illegaal mengen, verstoken, verkopen en opwerken	2,3	2,5	1,9	2,0	2,1	22	22
11	Kwaliteit van lucht, bodem en water (verontreinigende componenten)	Normoverschrijding uitstoot door installaties	2,6	2,6	2,1	2,1	2,4	24	24
12	Broeikas effect (zie ook boven) (verhandelbare emissierechten van broeikasgassen)	Overschrijding emissierechten (mogelijk scenario)	2,7	2,6	2,4	2,1	2,4	24	25
13	Ozonlaag (verontreinigende componenten (CFC, H-CFC etc.))	Illegaal (internationale) transport en handel in ozonaanastende stoffen	2,6	2,5	1,8	1,8	2,3	22	23
14	Aquatisch ecosysteem (oppervlaktewater)	Thermische verontreiniging	2,1	2,3	1,4	2,0	2,0	20	21
15	Aquatisch ecosysteem (oppervlaktewater)	Illegale lozingen	2,4	2,5	1,1	2,1	2,0	20	22
16	Geloofwaardigheid burger in keurmerken (groene producten)	Vervalsing keurmerken, certificaten, kwaliteitsverklaringen Bsb	2,4	2,5	2,3	2,2	2,4	24	24
17	Volksgesondheid (stoffen en producten)	Gebruik (verboden) gevaarlijke stoffen in producten	2,3	2,1	1,5	1,9	2,0	19	21
18	Externe veiligheid (vuurwerk)	Illegale handel en gebruik	2,5	2,0	1,3	1,8	2,3	20	21
19	Stralingsniveau, non-proliferatie (nucleair afval en radioactief schroot)	Illegale opslag en transport	2,6	2,1	1,5	1,7	2,2	20	22
20	Geloofwaardigheid publiek in veiligheid en/of kwaliteit voedsel (hormonen (en diergeneesmiddelen))	Illegale productie en toediening op levende landbouwhuisdieren	2,4	2,3	1,4	1,8	2,4	21	22
21	Voedselveiligheid (diervoeders)	Verboden gebruik van dierlijke eiwitten(BSE), (afval)vetten en alternatieve / restpartijen grondstoffen met verontreinigingen	2,7	2,4	1,7	1,9	2,4	22	23
22	Biodiversiteit, kwaliteit van bodem, oppervlaktewater en sediment, volksgesondheid (bestrijdingsmiddelen)	handel en gebruik van niet toegelaten bestrijdingsmiddelen	2,2	2,3	1,4	1,8	2,5	20	21
23	Biodiversiteit, volksgesondheid (toekomst) (Genetisch Gemanipuleerde Organismen (GGO's))	Illegale ontwikkeling en introductie (mogelijk scenario)	2,3	1,9	1,9	1,8	1,8	19	20
24	Openbare orde en veiligheid (bestuurlijke integriteit)	Aantasting bestuurlijke integriteit	1,7	2,3	2,0	2,0	1,7	19	19
25	Openbare orde en veiligheid (extreme organisaties)		0,8	1,8	1,4	1,8	1,8	15	15
26	Dierenwelzijn	Overtreden dierenwelzijnbesluit (dieren mishandeling/kwelling)	1,4	1,9	1,2	1,7	1,6	16	18
27	Voedselveiligheid (dierenziekten)	Illegaal vervoer in ziektegebieden	2,5	2,0	1,5	1,3	2,5	19	21

Risicomatrix²⁰:

Risico matrix			Gem. Negatieve effect	Gem. Kans	Risico	Gem. Negatieve effect (weegfactor)	Gem. Kans (weegfactor)	Risico (weegfactor)
Thema								
Nr.	Onderwerp	Verschijningsvorm						
1	Maritieme biodiversiteit, aquatisch ecologische balans (vissoorten)	Overschrijden quota, vissstroperij	1,5	2,2	32	1,3	2,4	32
2	Inheemse terrestrische biodiversiteit (wildsoorten)	Stroperij	1,2	1,8	22	1,1	2,0	22
3	Biodiversiteit, ecologische balans, dierenwelzijn (bedreigde diersoorten)	Illegale vangst en handel	1,6	2,1	33	1,5	2,2	33
4	Beperkt hernieuwbare hulpbronnen, biodiversiteit, ecologische balans, habitats (bedreigde plantensoorten).	Illegale kap, plukken(oogst) en handel	1,8	2,2	39	1,7	2,3	39
5	Natuurlijk landschap, (geomorfologisch), habitats, niet-hernieuwbare hulpbronnen (grond en hulpbronnen).	Illegale mijnbouw activiteiten (ontgronding)	1,4	1,8	25	1,3	2,0	25
6	Milieuhygiënisch optimale afvalverwerking, hulpbronnen (bedrijfs- en gevaarlijk afval (zoals asbest))	Illegale transporten, storten i.p.v. verbranden (overwegend binnen gemeenschapsgrenzen)	2,3	2,3	53	2,3	2,5	56
7	Ladder van Lansink, nabijheidsbeginsel (Sloopauto's, banden, chemisch afval, bruin- en witgoed)	Internationale handel, dumpen in derde wereldlanden (ook in NL en EU)	2,1	2,2	47	2,1	2,3	43
8	Natuurlijke leefomgeving (bodem, grondwater, oppervlaktewater) (Secundaire bouwstoffen, Grote infrastructurele projecten)	Illegale handel en toepassing (wegmengen / omkatten)	2,2	2,4	54	2,1	2,5	52
9	Behoud van aquatisch ecologische balans, biodiversiteit ((scheeps)bedrijfsafval)	Illegale lozing Noordzee en binnenwater	1,9	2,2	42	1,9	2,4	45
10	Luchtkwaliteit (Scheepsbrandstoffen / afgewerkte olie)	Illegaal mengen, verstoken, verkopen en opwerken	1,8	2,2	39	1,8	2,2	41
11	Kwaliteit van lucht, bodem en water (verontreinigende componenten)	Normoverschrijding uitstoot door inrichtingen	2,2	2,4	52	2,3	2,4	55
12	Broeikas effect (zie ook 13) (verhandelbare emissierechten van broeikasgassen)	Overschrijding emissierechten (mogelijk scenario)	2,2	2,4	54	2,2	2,5	54
13	Ozonlaag (verontreinigende componenten (CFC, H-CFC etc.))	Illegaal (internationale) transport en handel in ozonaantastende stoffen	2,2	2,2	49	2,3	2,3	53
14	Aquatisch ecosysteem (oppervlaktewater)	Thermische verontreiniging	1,5	2,0	29	1,5	2,1	30
15	Aquatisch ecosysteem (oppervlaktewater)	Illegale lozingen	1,9	2,0	39	2,0	2,2	43
16	Geloofwaardigheid burger in keurmerken (groene producten)	Vervalsing keurmerken, certificaten, kwaliteitsverklaringen Bsb	1,7	2,4	40	1,4	2,4	34
17	Volksgezondheid (stoffen en producten)	Gebruik (verboden) gevaarlijke stoffen in producten	2,1	1,9	40	2,2	2,1	43
18	Externe veiligheid (vuurwerk)	Illegale handel en gebruik	2,0	2,0	33	2,0	2,1	42
19	Stralingsniveau, non-proliferatie (nucleair afval en radioactief schroot)	Illegale opslag en transport	2,3	2,0	47	2,4	2,2	52

²⁰ Het betreft afgeronde getallen.

20	Geloofwaardigheid publiek in veiligheid en/of kwaliteit voedsel (hormonen (en diergeneesmiddelen))	Illegale productie en toediening op levende landbouwhuisdieren	2,1	2,1	44	2,1	2,2	46
21	Voedselveiligheid (diervoeders)	Verboden gebruik van dierlijke eiwitten(BSE), (afval)vetten en alternatieve / restpartijen grondstoffen met verontreinigingen	2,2	2,2	48	2,2	2,3	51
22	Biodiversiteit, kwaliteit van bodem, oppervlaktewater en sediment, volksgezondheid (bestrijdingsmiddelen)	handel en gebruik van niet toegelaten bestrijdingsmiddelen	2,0	2,0	45	2,1	2,1	46
23	Biodiversiteit, volksgezondheid (toekomst) (Genetisch Gemanipuleerde Organismen (GGO's))	Illegale ontwikkeling en introductie (mogelijk scenario)	1,8	1,9	34	1,7	2,0	34
24	Openbare orde en veiligheid (bestuurlijke integriteit)	Aantasting bestuurlijke integriteit	1,6	1,9	50	1,3	1,9	25
25	Openbare orde en veiligheid (extreme organisaties)		1,0	1,5	15	0,9	1,5	13
26	Dierenwelzijn	Overtreeden dierenwelzijnbesluit (dieren mishandeling/kwelling)	1,0	1,6	16	1,0	1,6	16
27	Voedselveiligheid (dierenziekten)	Illegaal vervoer in ziektegebieden	2,0	1,9	39	1,9	2,1	39

Respons matrix:

Thema					
Nr.	Onderwerp	Verschijningsvorm	Effect N= 28	Kans N=26	Totaal N=54
1	Maritieme biodiversiteit, aquatisch ecologische balans (vissoorten)	Overschrijden quota, vissstropenij	27	25	52
2	Inheemse terrestrische biodiversiteit (wildsoorten)	Stropenij	28	25	53
3	Biodiversiteit, ecologische balans, dierenwelzijn (bedreigde diersoorten)	Illegale vangst en handel	28	26	54
4	Beperkt hernieuwbare hulpbronnen, biodiversiteit, ecologische balans, habitats (bedreigde plantensoorten).	Illegale kap, plukken(oogst) en handel	28	26	54
5	Natuurlijk landschap, (geomorfologisch), habitats, niet-hernieuwbare hulpbronnen (grond en hulpbronnen).	Illegale mijnbouw activiteiten (ontgronding)	26	22	48
6	Milieuhygiënisch optimale afvalverwerking, hulpbronnen (bedrijfs- en gevaarlijk afval (zoals asbest))	Illegale transporten, storten i.p.v. verbranden (overwegend binnen gemeenschaps grenzen)	28	26	54
7	Ladder van Lansink, nabijheidsbeginsel (Sloopauto's, banden, chemisch afval, bruin en witgoed)	Internationale handel, dumpen in derde wereldlanden (ook in NL en EU)	28	25	53
8	Natuurlijke leefomgeving (bodem, grondwater, oppervlaktewater) (Secundaire bouwstoffen, Grote infrastructurele projecten)	Illegale handel en toepassing (wegmengen / omkatten)	27	25	52
9	Behoud van aquatisch ecologische balans, biodiversiteit ((scheeps)bedrijfsafval)	Illegale lozing Noordzee en binnenwater	28	26	54
10	Luchtkwaliteit (Scheepsbrandstoffen / afgewerkte olie)	Illegaal mengen, verstoken, verkopen en opwerken	26	24	50
11	Kwaliteit van lucht, bodem en water (verontreinigende componenten)	Normoverschrijding uitstoot door inrichtingen	28	26	54

12	Broeikas effect (zie ook boven) (verhandelbare emissierechten van broeikasgassen)	Overschrijding emissierechten (mogelijk scenario)	25	22	47
13	Ozonlaag (verontreinigende componenten (CFC, H-CFC etc.))	Illegaal (internationale) transport en handel in ozonaantastende stoffen	26	23	49
14	Aqualisch ecosysteem (oppervlaktewater)	Thermische verontreiniging	26	24	
15	Aqualisch ecosysteem (oppervlaktewater)	Illegale lozingen	27	26	
16	Geloofwaardigheid burger in keurmerken (groene producten)	Vervalsing keurmerken, certificaten, kwaliteitsverklaringen Bsb	26	24	
17	Volksgezondheid (stoffen en producten)	Gebruik (verboden) gevaarlijke stoffen in producten	25	24	
18	Externe veiligheid (vuurwerk)	Illegale handel en gebruik	27	25	
19	Stralingsniveau, non-proliferatie (nucleair afval en radioactief schroot)	Illegale opslag en transport	23	23	48
20	Geloofwaardigheid publiek in veiligheid en/of kwaliteit voedsel (hormonen (en diergeneesmiddelen))	Illegale productie en toediening op levende landbouwhuisdieren	24	22	48
21	Voedselveiligheid (diervoeders)	Verboden gebruik van dierlijke eiwitten(BSE), (afval)vetten en alternatieve / restpartijen grondstoffen met verontreinigingen	26	22	48
22	Biodiversiteit, kwaliteit van bodem, oppervlaktewater en sediment, volksgezondheid (bestrijdingsmiddelen)	handel en gebruik van niet toegelaten bestrijdingsmiddelen	27	25	52
23	Biodiversiteit, volksgezondheid (toekomst) (Genetisch Gemanipuleerde Organismen (GGO's))	Illegale ontwikkeling en introductie (mogelijk scenario)	20	16	
24	Openbare orde en veiligheid (bestuurlijke integriteit)	Aantasting bestuurlijke integriteit	25	22	
25	Openbare orde en veiligheid (extreme organisaties)		22	20	
26	Dierenwelzijn	Overtreden dierenwelzijnbesluit (dieren mishandeling/kwelling)	27	24	
27	Voedselveiligheid (dierenziekten)	Illegaal vervoer in ziektegebieden	24	23	